

ZBERATEL'® 2008

12

Ročník XIV.
59 Sk / 1,95 €
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Známka ku dňu známky – zároveň posledná so symbolom nominálnej hodnoty

Prvá česko-slovenská známka vyšla pred 90 rokmi (26 – 28)

Ozdoba na stromček – tradičná súčasť Vianoc

Kúpele Hall v Rakúsku a ďalšie súvislosti (11 – 13)

Televízni
Simpsonovci
aj v Kinder-
vajčkách
(22)

Lúčime sa
s korunovou
menou (10)

Umenie našich susedov
v netradičnom vyhotovení (6 – 7)

Vážení čitatelia,

s redakčnou uzávierkou nás privítal prvý tohtoročný sneh sprevádzaný vetrom, akoby nám tým príroda chcela naznačiť, že prichádza ten správny čas venovať sa svojim zberateľským záľubám. Už len necelý mesiac chýba do historického okamihu, staneme sa ďalšou krajinou eurozóny a našou menovou jednotkou bude euro. Rôznych informácií pribúda, spoza hraníc sa dozvedáme, že naše euromince sa ako nová senzácia začali vo veľkom ponúkať na zberateľské účely. Ostáva len veriť, že prechod zvládneme bez väčších problémov a platby v eurách sa postupne stanú úplnou samozrejmosťou.

Slovenská pošta pripravila v novembri tri posledné tohtoročné emisie, všetky už len so symbolom nominálnej hodnoty. Prvou bola vianočná známka s klasickým motívom Svätej rodiny. Druhá emisia bola dvojnámková z radu Umenie. Vyda-

K decembrovému číslu Zberateľa

vatel dal tentokrát prednosť dvom domácim umelcom – Jozefovi Balážovi, významnej osobnosti slovenskej známkovej tvorby a Zoltánovi Palugyayovi, poprednému predstaviteľovi slovenskej moderny. Píšeme o nich v našej stálej rubrike. Trefou je emisia ku Dňu poštovej známky, pripomínajúca prvú poštovú linku Bratislava – Ružomberok – Košice a je pôvodnou známkovou tvorbou. Blížiu informáciu o tejto poslednej emisii prinesieme v nasledujúcom čísle. Platnosť známok so symbolom nominálnej hodnoty nie je obmedzená a aj po prechode na euro budeme môcť naďalej nimi vyplácať poštové zásielky.

V čísle piatou časťou pokračuje seriál A. Urminského Malá škola filokartie o zberateľstve pohľadníc. M. Jobek v 128 pokračovaní MOT sa v súvislosti s eurom zamýšľa o spôsobe ďalšieho využívania telekomunikačných služieb. D. Evinic z poštovej histórie vybral príspevok o menovej reforme v roku 1945. J. Soľava v seriáli o operencoch – spoločníkoch človeka predstavuje vlhu obyčajnú. Spoločné vydania D. Nirku sa preniesli do horských oblastí Kaukazu. Štúdia J. Čtvrtečku o rozlíšení košíckých háččiek má už predposlednú časť. M. Burian píše o začiatkoch razby v bratislavskej mincovni počas vlády Leopolda I. Vydanie prvých československých známok spred 90 rokov pripomína R. Klíma. Pozadie nevydaného háččka L. Svobodu približuje R. Fischer.

Číslo prináša aj niekoľko kratších príspevkov z viacerých zberateľských oblastí, inzerciu, tradičnú ponuku a informuje o možnosti návštevy stretnutí zberateľov.

Krásne Vianoce, príjemné a pohodové chvíle so Zberateľom vám želá

Vaša redakcia

ZBERATEL'®

Ročník XIV. - 2008 • Číslo 12 • Cena 59 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Novinky Slovenskej pošty** / New issues of Slovak Post / Neuheiten der Slowakischen Post (3-5)
- **Z novinek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6-9)
- **A. Urminský: Malá škola filokartie (5)** / Short course of postcard collecting / Grundschule Ansichtskartensammeln (11-13)
- **J. Čtvrtečka: Košícký háčček – rozlíšenie háččkových polí podľa skutočného umiestnenia na tlačovej doske (IX)** / Souvenir sheet of Košice - recognition of souvenir sheet fields according to the true position on printing plate / Block Košice – Blockfeldunterscheidung nach genauer Position auf der Druckplatte (14-15)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (128)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über den Telephonkarten (16-17)
- **D. Evinic: Doklady k menovej reforme 1945** / Documents to currency reform of 1945 / Dokumente zur Währungsreform 1945 (18-20)
- **M. Burian: Začiatok razby v bratislavskej mincovni v období Leopolda I. (1657-1705)** / Begin of minting in Bratislava mint in times of Leopold I. / Anfänge von Prägung in Bratislavaer Münzstätte während Leopold I. (21-22)
- **J. Soľava: Operence – spoločníci človeka – Vlha obyčajná** / Birds – companions of people – Golden oriole / Vögel – Gesellschafter des Menschen – (23)
- **dn- : Spoločné vydania (7) / Karabašský kôň** / Joint issues – Karabakh horse / Gemeinschaftsausgaben – Karabakhpferd (24-25)
- **R. Klíma: Prvé československé známky majú 90 rokov** / First Czechoslovak stamps are 90 years old / Die ersten Tchechoslowakischen Briefmarken sind 90 Jahre alt (26-28)
- **M. Bachratý: Perforačná zvláštnosť na 8 K služobnej známke** / Perforation peculiarity on 8 crown service stamp / Perforationsabweichung auf der 8 K Dienstmarke (32)
- **R. Fischer: Háčček Ludvík Svoboda** / Souvenir sheet Ludvík Svoboda / Blockausgabe Ludvík Svoboda (34-37)

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava.
Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95
zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/2070 2674, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zíka a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 59 Sk/1,95 €. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2009 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 590 Sk/19,50 €, pre abonentov z Českej republiky 860 Kč (34,95 €), pre abonentov z ostatnej Európy 1250 Sk (41,49 €), pre abonentov zo zahraničných krajín 83 USD (53,11 €).

■ **Zasílanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na CD, prinesené v USB kľúčik alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 12/2008:**
Redakčná uzávierka 21. novembra 2008
Do tlače dané 25. novembra 2008
Dátum vydania 28. novembra 2008

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadka inzerátu je 25 Sk/ 0,83 €. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk/ 1,16 €. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonent čiasopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk/106,22 €
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk/63,06 €
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk/33,19 €
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk/18,25 €

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzobníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 02 44 250 149, 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ alebo do vypredania zásob. Abonentom časopisu poskytujeme na ponúkaný tovar zľavu 5%.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov, do správy pre prijímateľa uveďte meno a druh platby
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 70170280 BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukážkou typu **H** v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu **U** v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo sprievodného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa na Račianskej 17 má nové telefónne číslo:

☎ 02/2070 2674, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk

návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.

Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATELSKÉ MATERIÁLY

■ Vianoce 2008

Slovenská pošta, a. s., vydala 13. 11. 2008 poštovú známku „Vianoce 2008“ nominálnej hodnoty vyjadrenej symbolom T2 50 g zodpovedajúcej výške poštovej

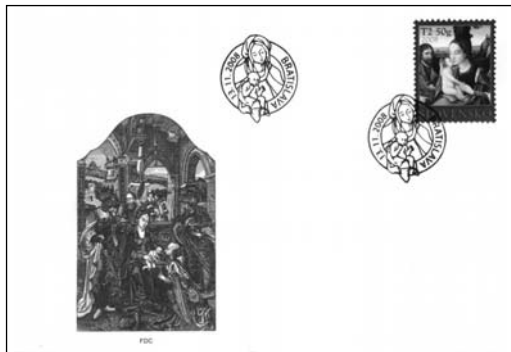
sadzby za list 2. triedy do hmotnosti 50 g v tuzemskom styku.

Na známke je prezentovaný obraz s motívom Svätej rodiny od neznámeho antverpského maliara z polovice 16. st., nachádzajúci sa v zbierkovom fonde SNG.

Známku rozmerov 26,5 mm x 33,9 mm vrátane perforácie (na

výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačových listoch s 50 známkami. Znáмка má kat. č. 433.

Súčasne s poštovou známkou bola vydaná obálka prvého dňa vydania s pečiatkou FDC s dátumom 13. 11. 2008 a domicilom Bratislava. Na prítlaci je zobrazená stredná časť Triptychu Kľaňanie troch kráľov z dielne Jana Mertensa ml. (16. st.). Autorom líniovej rozkresby FDC je Arnold Feke. Motívom FDC pečiatky je Madona

s dieťaťom. FDC vytlačila oceľotlačou z plochej platne tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, v náklade 3 200 ks.

V čase Božieho hodu vianočného predstavuje Slo-

venská pošta, a. s., na poštovej známke zaujímavú pamiatku flámskeho maliarstva pol. 16. storočia, obraz s motívom Svätej rodiny zo zbierky SNG. Pamiatky nizozemského a flámskeho maliarstva 16. storočia, nachádzajúce sa v súčasnosti v slovenských múzeách a galériách, tvorili pôvodne súčasť zbierok miestnej šľachty a bohatých podnikateľov. Obraz Sv. rodiny od neznámeho antverpského maliara, namalovaný na dubovej doske technikou tempery, bol do zbierok SNG zakúpený v roku 1958 z košíckeho súkromného majetku. Pre štýl tohto maliara je typický talianizujúci motív bozku Panny Márie, typológia tváre sv. Jozefa a odev Márie s perforovanými rukávmi.

Christologický cyklus vianočnej emisie dopĺňa motív FDC, ktorý stvárňuje rovnako vzácny obraz neznámeho antverpského maliara 16. storočia. Ide o strednú časť Triptychu Kľaňanie troch kráľov pochádzajúceho pravdepodobne z dielne Jana Mertensa mladšieho (1454 – 1527). Na bočných, zatvárateľných krídlach oltárneho obrazu, slúžiaceho na privátnu bohoslužbu, sú motívy Narodenia Krista a Zvestovania P. Márii. Triptych je v súčasnosti v majetku SNG, ktorá ho zakúpila v roku 2004 od banskobystrického biskupského úradu.

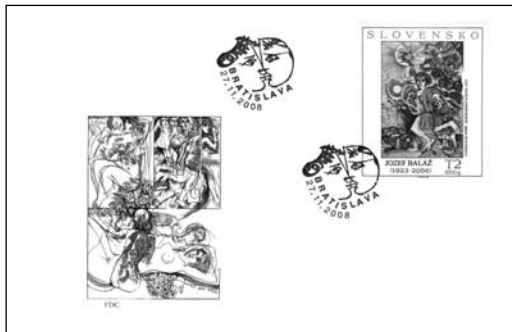
■ Umenie

V emisnom rade Umenie Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 11. 2008 sériu dvoch známok: Ilustráciu z knihy **Sedemfarebný kvietok Jozefa Baláza** nominálnej hodnoty vyjadrenej symbolom T2 1 000 g zodpovedajúcej výške poštovej sadzby za list 2. triedy do hmotnosti 1 000 g v tuzemskom styku (31 Sk); autorom grafickej úpravy a rytiny známky, FDC a pečiatky je František Horniak a **Dievča v bielom s továrenskými komínmi a kvetmi Zoltána Palugyaya** nominálnej hodnoty vyjadrenej symbolom T1 1 000 g (37 Sk – list 2. triedy do hmotnosti 1 000 g v tuzemskom styku). Autorom grafickej úpravy a rytiny známky, FDC a pečiatky je Rudolf Cigánik.

Známky rozmerov 45 x 55 mm vrátane perforácie (na výšku) oceľotlačou z plochých dosiek vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačových listoch so štyrmi známkami. Známky majú kat. č. 434 – 435.

Súčasne s poštovými známkami boli vydané obálky prvého dňa vydania s pečiatkou FDC s dátumom 27. 11. 2008 a domicilom

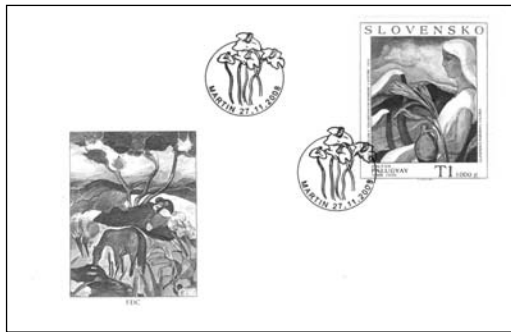

Návrh FDC Umenie – Jozef Baláž: ilustrácia z knihy Sedemfarebný kvietok, 1975

Bratislava. FDC vytlačila ocelotlačou z plochej platne tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, v náklade po 3 200 ks.

Jozef Baláž (14. 3. 1923 – 6. 7. 2006) akademický maliar, grafik, ilustrátor, nestor slovenskej známkovej tvorby, zaslužilý umelec, významná osobnosť slovenského umeleckého a kultúrneho života. Odchovanec osobností slovenského výtvarného umenia Jána Mudrocha, Gustáva Mallého, Jozefa Kostku, Kolomana Sokola a Dezidera Millyho ukončil v roku 1954 štúdiá na Akadémii výtvarných umení v Sofii u profesora Ilju Beškova. Vyzretým umeleckým prejavom vstúpil do výtvarného diania. Stal sa členom tvorivých skupín Život a Klub grafikov. Bol Čestným členom Zväzu bulharských výtvarných umelcov. Najväčšiu časť jeho bohatej umeleckej tvorby zaberá voľná grafika, knižné a časopisecké ilustrácie a známková tvorba. Kostrova Ave Eva, Kollárova Slávy dcéra, početné knihy poézie i prózy, ale i literatúra pre deti či poviedky v časopise Život sú sprevádzané jeho charakteristickými ilustráciami.

Jozef Baláž, najvýznamnejší tvorca slovenskej známkovej grafiky, sa tvorbe známky začal venovať v roku 1957. Jeho debut, emisia Tatranský národný park, je významným medzníkom vo vývoji slovenskej známkovej grafiky. Predstavuje prelom od ojedinelých a sporadických vystúpení slovenských výtvarníkov v tejto výtvarnej disciplíne k nepretržitému a kontinuálnemu tvorivému procesu. Jeho známková grafika obsahuje takmer 150 vydaných poštových známok. Výrazne sa podieľal na profilácii československej známkovej grafiky, položil základy slovenskej známkovej tvorby. Získal desiatky ocenení za známkovú tvorbu. Pripomeňme prvé medzinárodné ocenenie slovenskej známkovej grafiky za známku Ľudovíta Štúra – 3. miesto Grand Prix WIPA 1996. Za osobitne významný podiel na tvorbe slovenskej známkovej grafiky mu bolo udelené štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy. Reprodukcia litografie Pre šťastie vyšla v roku 1973 na československej známke ako ocenenie vydavateľa. Na slovenskej známke z emisného radu „Europa“ je výrez z artprotisu Tekovská svadba. Nech emisia reproduku-

júca knižnú ilustráciu Jozefa Baláža ako dokreslenie spektra umeleckej tvorby autora, je vyjadrením pocty umelcovi prostredníctvom média poštovej známky, výtvarnú podobu ktorej svojou tvorbou nenapodobiteľným spôsobom utváral.

Zoltán Palugyay (9. 11. 1898 Liptovský Mikuláš-Bodice – 18. 9. 1935 Nízke Tatry) patrí k popredným predstaviteľom slovenskej výtvarnej moderny. Študoval na niekoľkých miestach, najprv sa mu venoval rodinný priateľ a maliar P. J. Kern. Pokračoval na Vysoké škole výtvarných umení v Budapešti a Akadémii výtvarných umení v Krakove. Neskorší pobyt v Mníchove poskytol mladému Palugyayovi najmodernejšie školenie a zapôsobil naň aj kultúrnou atmosférou mesta. Po návrate zo štúdií sa

návratu zo štúdií sa spriatelil s J. Alexym a M. A. Bazovským. Spoločne sa „pridali“ k Benkovmu maliarskemu úsiliu vytvoriť národný program modernej maľby, no ich prístup bol v mnohom odlišný. Spoločné priateľstvo vyvrcholilo v spoungazovaní sa v začiatkoch Alexyho maliarskej kolónie v Piešťanoch. Palugyay bol aj literárne činný, čo dokladá jeho časopisecká spisba venovaná modernému maliarstvu.

Palugyay počas celého svojho tvorivého života inklinoval k pastelu a akvarelu, pravdepodobne preto, lebo ním najlepšie vyjadril citový naturel a náladové chápanie motívu. Jeho raná tvorba vychádza z postimpresionistického realizmu oživeného expresionizmom, toto východisko sa potom v rôznej intenzite vinie celým jeho dielom. Palugyayov variant expresionizmu je asi najvidentnejší v sérii diel s námetom dedinských chalúp, napríklad Samota (okolo 1930), Pri dedine (okolo 1930), Chalupa (1931).

V rokoch 1930 – 1932 nedokončené maliarove dielo vrcholí. Expresionizmus naberá monumentalizujúci ráz, postupne sa prepracúva k expresívnej tvarovej nadsádzke. Výsledkom sú „panteistické obrazy búrlivo klíčiacej prírody, baladické vízie harmonickej, priam rajskej súňaležitosti rovnako ľudského a prírodného, ako civilizačného a vidieckeho“, napríklad Krajina s kvetmi / Nirvána (1930), ale aj Dievča v bielom s továrenskými komínmi a kvetmi (1932).

■ CDV: Sindelfingen

Slovenská pošta, a. s., vydala 24. 10. 2008 pri príležitosti tradičného veľtrhu poštových známok v nemeckom Sindelfingene poštový lístok s vytlačenou známkou Pozdišovská keramika so symbolom nominálnej hodnoty T2 50 g (10 Sk). Autorom kresby prítlače poštového motívu je Štefan Kubovič.

Poštový lístok s prítlačou je vytlačený ofsetom na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s ochrannými prvkami – hologramom (vpravo vedľa zvislej deliacej čiary) a mikropísmom (v 2. linke adresovej časti je text Slovenská pošta).

Poštový lístok vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cenín, a. s., Bratislava. Lístok má označenie 160 CDV 148/08.

■ ZZ: Vianoce 2008

Slovenská pošta, a. s., vydala 13. 11. 2008 k poštovej známke „Vianoce 2008“ známkový zošitok.

Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok emisie č. 433 „Vianoce 2008“ s vyznačenou nominálnou hodnotou v tvare T2 50 g, ktorá zodpovedá tarife pre list 2. triedy do 50 g v tuzemskom styku.

Známkové zošitky ofsetom vytlačila tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor.

■ CM: Vianoce 2008

Slovenská pošta, a. s., vydala 13. 11. 2008 k poštovej známke „Vianoce 2008“ Carte maxima s motívom obrazu Svätá rodina neznámeho antverpského maliara 16. storočia. Obraz pochádza zo zbierky SNG.

Carte maxima ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor.

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

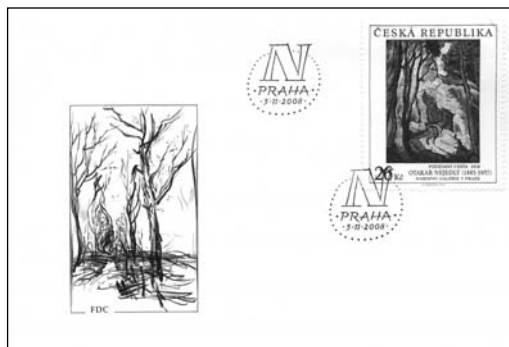
V rámci emisného radu **Umelecké diela na známkach** Česká pošta vydala 5. 11. 2008 sériu troch známok. Na známke nominálnej hodnoty 23 Kč je obraz Zdenky Braunerovej (1858 – 1934) **Vltava u Klecan**, po 1885, zo zbierky Západočeskej galérie v Plzni. Maliarka

Z. Braunerová, dcéra politika F. A. Braunera, sa od detstva zaujímal o maliarstvo. Študovala u Amálie Mánesovej, Pinkasa, Chittussiho a tiež v Paríži, kde sa stýkala s poprednými umelcami. Diela, ovplyvnené impresionizmom a symbolizmom, úspešne vystavovala. Patrila k najvšestrannejším osobnostiam výtvarného umenia v českom i európskom meradle. Vo svojich obrazoch a grafikách dokázala jemne a zo zvláštnym citom pre svetlo a farby zachytiť kúzlo prírody. Predovšetkým jej učarovali brehy Vltavy. V rokoch 1906 – 1910 vytvorila rozsiahly súbor leptov so staropražskými motívmi, ktorými sa svojím spôsobom snažila bojovať proti asanácii starej Prahy. Okrem kresby, maľby a leptu sa venovala i drevo-rytine, tvorila ex libris a návrhy dekoratívneho skla inšpirované ľudovými motívmi. Významne sa podieľala na obno-

ve českej knižnej grafiky a typografie. Grafickú úpravu kníh pojala Braunerová ako výtvarnú interpretáciu textu. Knižnej tvorbe sa venovala až do neskorého veku.

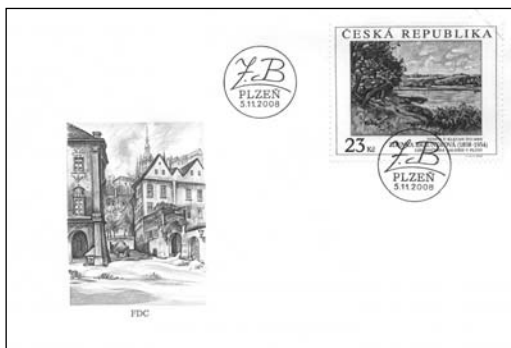
Na známke 26 Kč je obraz Otakara Nejedlého (1883 – 1957) **Jesenná cesta**, 1918, zo zbierky Národnej galérie v Prahe. O. Nejedlý študoval na súkromnej škole F. Engelmüllera a učil sa i u A. Slavíčka. Zo štúdiného pobytu po Indii a Cejlóne zanechal okrem obrazov i svojrázny cestopis „Malířovy toulky po Evropě, Cejlonu a Indii“. Spočiatku bol ovplyvnený P. Cézannom a A. Derainom; počas 1. svetovej vojny maľoval expresionistické obrazy z francúzskych bojísk, ktoré predznamenal patetickú nadsádzku neskorších diel. Jeho tvorba sa ustálila v účinku temnej a efektnej farebnosti

a dramatického poňatia českej krajiny. Do Nejedlého umeleckej pôsobnosti patrí i dlhoročná a úspešná pedagogická činnosť na pražskej Akadémii, kde vchoval generácie maliarov.

Známky 23 Kč a 26 Kč (kat. č. 0578 – 0579) boli vytlačené päťfarebnou ocelotlačou s plochých dosiek na tlačových listoch so štyrmi známkami a dvoma kupónmi.

Na hárčeku so známkou 30 Kč je obraz z majetku Národnej galérie v Prahe, ktorého autorom je Jan Jakub Hartmann (1658? – 1736/45) s názvom **Alegória vody**, po 1700. J. J. Hartmann patrí medzi maliarov, ktorí sa v období druhej polovice 17. stor. špecializovali na maľbu krajiny. Vychádzal z holandských krajinárskych

vorov najmä konca 16. stor., preto je jeho poňatie krajiny malby vo svojej dobe veľmi archaizujúce. Pracoval so svojimi synmi Františkom Antonínom a Václavom Jánom. Obrazy nie sú signované a vznikali v súčinnosti všetkých maliarov. Vydarenejšie a pokročilejšie práce sa pripisujú synovi Františkovi Antonínovi a tradičnejšie otcovi Janu Jakubovi. Náprotivné obrazy Alegória Vody a Alegória Zeme patria k tomu najlepšiemu z hartmannovskej produkcie. Pochádzajú zo série Štyroch živlov a sú malované na medených doskách. Schéma krajiny na obraze Alegória Vody je založená na kontraste medzi temnejším bohatým lesným porastom a presvetleným priehľadom do riečnej scenérie s početným davom, rozpadajúcim sa do menších skupín, množstvom lodí, rýb a darov mora, zároveň nenápadne zobrazuje biblickú scénu Kristovho zázračného rybolovu. Hárček zaberá takmer celý obraz Alegorie Vody. Znáмка zachytáva dve skupiny postáv s množstvom morských živočíchov a je v podobe zväčšeného detailu z obrazu vkomponovaného do ľavej časti hárčka.

Znáмка hárčka bola vytlačená jednofarebou oceľotlačou z plochej dosky kombinovanou viacfarebným ofsetom, ostatná časť hárčka viacfarebným ofsetom. Náklad hárčka je 100 tis. kusov, kat. č. H 0580.

Súčasťou emisie sú aj tri obálky prvého dňa vydania.

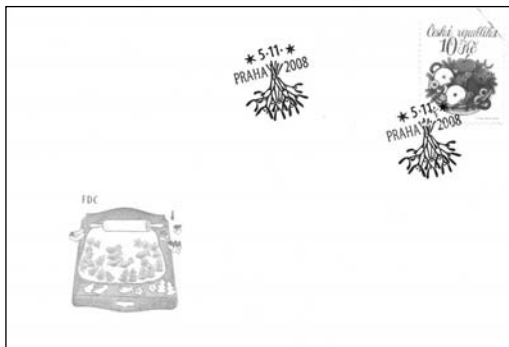

nej večeri sa spievajú alebo aspoň počúvajú koledy. Púšťanie horiacich sviečok na vodu v skupinách ore-

nočné tradície nominálnej hodnoty 10 Kč.

Vianoce sú v našich krajinách asi najobľúbenejšie sviatky. Už v 14. storočí si ľudia navzájom priali všetko dobré a obdarúvali sa. Niektoré tradície a zvyky pretrvali dodnes. Pečú sa vianočné koláče, ozdobuje sa stromček, po štedrovečern-

chovej je prevažne zábavou detí. Mnoho rodín chodí do kostola na polnočnú omšu. Vianočné tradície pripomína na známke miska s jablkami, orechami a sladkosťami ozdobená ihličím.

Znáмка (kat. č. 0581) bola vytlačená rotačnou oceľotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch s 50 známkami v náklade 100 tis. kusov.

V zbierkach Třebechovického múzea betlehemov je ich viac ako 400, zhotovené sú z najrôznejších materiálov a pochádzajú z rôznych oblastí Českej republiky. Nájdeme tu betlehemy veľmi staré, ale i zo súčasnosti. Najcennejší a najobdivovanejší je svetovo známy mechanický **Třebechovický** Proboštův betlehem, ktorý je námetom hárčka so známkou nominálnej hodnoty 30 Kč. Je 7 m dlhý, 3,2 m široký, 1,8 m vysoký a má vyše 2 000 vyrezávaných dielov. Mnohé figúrky majú podobu Proboštůvých susedov. Sú vysoké 10 – 15 cm a zachytávajú známe biblické výjavy vsadené do života české-

ho mestečka z konca 19. stor. Figúrky (51) sa pohybujú pri práci, 120 sa pohybuje na pásoch, 180 sa nepohybuje a ďalších 1 500 predstavuje zvieratá, stromy, stavby a pod. Prirodzeným stredom betlehemu sú jasličky.

Od nich sa po oboch stranách rozvíja dej na siedmich terasách. Betlehem je atypický tým, že zobrazuje nielen Kristovo narodenie, ale i ďalšie fázy jeho života až po zmŕtvychvstanie. Pohybový mechanizmus betlehema zostavil sekerník Josef Friml; ukrýva vyše 150 ozubených kôl a koliečok, pák, retazí a remenic. Pôvodný ručný pohon kľukou bol v r. 1935 nahradený elektromotorom. Toto z umeleckého i technického hľadiska unikátne dielo vytváral Josef Probošt (1849 – 1926) s pomocou rezbára Josefa Kapuciána od r. 1885 vyše 40 rokov. Třebechovický Proboštov betlehem bol v r. 1999 vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku.

Hárček (H 0582) bol vytlačený jednofarebnou oceľotlačou z plochej dosky kombinovanou viacfarebným ofsetom v náklade 100 tis. kusov a Česká pošta ho aj s FDC vydala 5. 11. 2008.

Kresba Josefa Ladu z r. 1955 nazvaná **Deti v zime** je námetom výplatnej známky nominálnej hodnoty 10 Kč. Známkou viacfarebným ofsetom vytlačila Victoria Security Printing, a. s., na upravenom tlačovom liste (UTL) s 9 známkami a 12 kupónmi a Česká pošta ju vydala 5. 11. 2008. Právý horný kupón zobrazuje deti stavajúce snehuliaka. K dátumu vydania ešte bude na pravom kupóne chlapec s malým snehuliakom na sán-

kach a na ďalších 10 kupónoch okružla pečiatka s textom Pošta slaví 90 let - 1918 – 2008. Časť nákladu je vytlačená s prázdnyimi kupónmi, na ktorých sa budú zhotovovať prítláče podľa želania zákazníka.

Rakúsko

Lyžiarska legenda našich juhozápadných susedov **Karl Schranz** má sedemdesiat rokov. Pri tejto príležitosti Rakúska pošta vydala 11. novembra 2008 známku nominálnej hodnoty 65 centov.

Meno Karl Schranz je dnes už synonymom rakúskeho lyžiarskeho športu. To, čo dnes predstavujú mená Benjamin Raich alebo Hermann Maier, tým bol v 60. a 70. rokoch minulého storočia Karl Schranz – lyžiarsky hrdina celého národa.

Narodil sa 18. novembra 1938 v jednom z najkrajších lyžiarskych oblastí Rakúska v St. Antone v Arlberg-

sku, kde sa začala aj jeho slávna pretekárska kariéra. Počas nej získal tri tituly majstra sveta, dvakrát zvíťazil vo Svetovom pohári a získal striebornú medailu na ZOH v Innsbrucku v roku 1964.

V roku 1972 sa chýrny viedenský Opernball niesol v oduševnenom, ba až vlasteneckom duchu. Hlavnou hviezdou bol lyžiar – Karl Schranz, práve doletel z dejiska XI. zimnej olympiády zo Sappora. Nič nevyhral. Naopak, vyhnali ho zo zimného raja. Napriek tomu ho 8. februára 1972 na balkóne viedenského Ballhausu zahrnulo priazňou takmer dvestotisíc Viedenčanov. Žiadny zjazdár nezažil toľko ovácií. Aj keď sa vrátil s plným prie- hrstím medailí. On však prišiel s prázdnyimi rukami.

Prípád Schranz pred 36 rokmi vstúpil do dejín ako neobyčajne dramatická predohra prvej zimnej olympiády na ázijskej pôde. Koncom šesťdesiatych a začiatkom sedemdesiatych rokov sa Medzinárodný olympijský výbor bránil zubami-nechtami profesionálnym vplyvom a 31. januára 1972 pomerom hlasov 28:14 vylúčil rakúskeho zjazdára Karla Schranza z XI. zimných olympijských hier, lyžiara, ktorý v olympijskej sezóne vyhrával zjazd za zjazdom. Dostal sa totiž na zoznam viacerých lyžiarov využívajúcich svoje meno na reklame, a teda nesplňajúcich podmienky amatérizmu.

Vylúčili však iba jeho, čo mnohí spájali s prílišnou angažovanosťou vtedajšieho 85-ročného predsedu MOV Averyho Brundagea. Starého pána vtedy viac než amatérska čistota rozzúrila poznámka tirolského lyžiara, keď urazil jeho ješitosť. Pripomenul mu totiž jeho vtedajší vzťah k mladej hosteske.

Tirolský zjazdár, veľmi túžiaci po olympijskom triumfe, musel okamžite opustiť Olympijskú dedinu. Olympijským víťazom sa už nikdy nestal, ale jeho prípad pomohol zrušiť bariéry medzi puritánskymi požiadavkami amatérizmu a skutočnou realitou vrcholového športu.

O niekoľko rokov bol obľúbený športovec plne rehabilitovaný, keď od prezidenta MOV Juana Antonia Samarancha dostal pamätnú olympijskú medailu a ospravednenie MOV.

Známkou ofsetom vytlačila Rakúska štátna tlačiareň v náklade 700 000 kusov.

Rakúska pošta vydala 21. 11. 2008 **vianočnú známku** s klasickým motívom Madony s dieťaťom, ktorý pochádza z nástennej maľby zo 17. stor. kostola sv. Michaela.

Známku hĺbkotlačou vytlačila Rakúska štátna tlačiareň v náklade 8 mil. kusov.

Maďarsko

Na 100. výročie narodenia maďarského grafika, maliara a tvorcu známok **Györgya Konecsniho** Maďarská pošta 28. októbra 2008 vydala dve známky v hodnotách 70 a 100 forintov. Na známkach sú zobrazené dva staršie neprijaté návrhy umelca na tému Vianoc.

Takto sa neprijaté návrhy predsa len – aj keď po desaťročiach – dočkali svojho vydania. Známky ofsetom vytlačila tlačiareň Péntzjegynyomda Budapest v náklade po 1 600 000 kusov.

Maďarská pošta 28. októbra 2008 vydala číslovaný háreček nominálnej hodnoty 600 Ft na počesť maďarských **olympijských víťazov z Helsínk** v r. 1952. Bola to pre Maďarsko najúspešnejšia olympiáda všetkých čias, pretože tam získali 16 zlatých medailí. Na známke hárečka je Ferenc Puskás, ktorý sa s futbalovým mužstvom tiež stal olympijským víťazom, na ploche hárečka sú zobrazení ďalší 15 víťazi. Háreček ofsetom vytlačila tlačiareň Péntzjegynyomda v náklade 80 000 kusov.

Maďarská pošta vydala 3. novembra 2008 známku nominálnej hodnoty 250 Ft na počesť 100. výročia narodenia maďarského atómového fyzika **Ede Tellera**, známeho ako „otca vodíkovej bomby“. Študoval doma a v Nemecku, v r. 1930 získal doktorát z fyziky a pracoval ako výskumník v nemeckom Göttingene. Patril

k úzkym spolupracovníkom Bohra a Einsteina. Pred Hitlerom odišiel do Dánska, potom do USA. V r. 1941 sa zapojil do prác okolo výroby atómovej bomby v Los Alamos. Potom, ako aj ZSSR vyskúšal svoju atómovú bombu, venoval sa konštrukcii ešte silnejšej zbrane, vodíkovej bomby, ktorú pod jeho vedením prvýkrát odskúšali v r. 1952.

Známku ofsetom v náklade 200 000 kusov vytlačila Állami Nyomda

(texty Maďarska – O. Pisztón, spracoval -pem-)

Pripravujeme

NETTO KATALÓG SLOVENSKO 2008

(poštové známky a ďalšie predmety
zberateľského záujmu)

NOVÉ MINCE

Mincovňa Kremnica vydala v novembri 2008 nielen poslednú tohtoročnú sadu obehových mincí, ale zároveň aj poslednú sadu slovenských obehových mincí so skratkou meny Sk vôbec – **Rozlúčka so slovenskou korunou**.

Mince slovenskej meny vznikali paralelne s prípravami na zrod nového štátu. Bývalá Štátna banka česko-

mich hodnôt 10 Sk, 5 Sk, 2 Sk, 1 Sk, 50 halierov, 20 halierov a 10 halierov. K 31. decembru 2003 sa skončila platnosť 10- a 20-haliernika a v obehu ostali mince piatich hodnôt.

Slovenské obehové mince spĺňajú náročné kritériá výtvarnej, technickej a úžitkovej hodnoty a tieto skutočnosti potvrdili aj odborné grémiá v zahraničí.

Po prechode na spoločnú euromenu od 1. januára 2009 budeme na naše koruny spomínať aj s určitou mierou nostalgie.

slovenská – Ústredie pre Slovensko oslovila v októbri 1992 Mincovňu v Kremnici, aby pracovníci jej ateliéru vytvorili v čo najkratšom čase sériu návrhov mincí s námetmi prírody a historických pamiatok na území Slovenska. Napokon bol v procese výberu uprednostnený okruh námetov charakterizujúcich územie Slovenska prostredníctvom artefaktov z jeho prehistórie, počiatkov šírenia kresťanstva, ľudovej a stredovekej kultúry, spolu so známym symbolom hradu Devín.

Celý priebeh prípravy obehových mincí – od výberu ich parametrov, voľby materiálov, námetov, cez vytvorenie sadrových modelov mincí, obstaranie nových raziacich strojov, prípravy razidiel, až po schválenie vyrazených vzoriek – trval tri mesiace.

Na výrobu mincí 5 Sk, 2 Sk a 1 Sk, neskôr aj 50 h sa použila oceľ, s ktorou mincovňa pracovala prvýkrát v histórii a jej spracovanie úspešne zvládla.

Razba mincí slovenskej korunovej meny sa začala 23. januára 1993 prvými desaťkorunákmi.

Dátum vzniku slovenskej koruny sa stal 8. február 1993, deň menovej odluky, keď sa skončila platnosť dohody o menovej únii s Českou republikou a do obehu vstúpili prvé desaťkorunáky. Do konca roka 1993 boli postupne dané do obehu aj mince ostatných hodnôt mincovnej sústavy, ktorá pôvodne pozostávala zo sied-

Náklad tejto sady mincí je 37 000 ks v bežnom vyhotovení a 4 000 ks proof.

(z podkladov MK spracoval -pem-)

Mincovňa Kremnica dá v januári 2009 na trh prvý súbor euromincí. Oproti piatim minciám korunovej meny, euromincí je osem. Na žetóne je nápis EURO NAŠA MENA a dátum 1. 1. 2009. (red)

MALÁ ŠKOLA FILOKARTIE (5)

Alex Urminský

Knihtlačová technika pre tlač obrazových pohľadníc podľa predlohy, teda predovšetkým žánrových pohľadníc, sa postupne tak zdokonalila, že bolo možno ňou tlačiť plnofarebné pohľadnice, a to kombináciou troch farieb červenej, žltej a modrej (trojfarebná knihtlač), z ktorých sa vytvára úplná farebná škála. Najväčší rozmach tieto pohľadnice dosiahli v rokoch od zavedenia krátkych

textov na pohľadnice, čo pretrvalo až do konca 20. storočia.

Po rokoch 1900 – 1905 mali pohľadnice v Európe a Severnej Amerike, a teda aj na Slovensku (ako súčasť Uhorska) už asi v každom meste, v každej väčšej obci. Ak tak nebolo, pohľadnicu vydal zemepán pre svoj kaštieľ, hoteliér, krčmár, mlynár či iný továrnik alebo remeselník. Pohľadnice vydávali aj športové kluby, požiarnici a pod. V Piešťanoch sa tlač pohľadníc spája s príchodom podnikateľskej rodiny Winterovcov, ktorá si prenajala kúpele Piešťany od zemepánskej rodiny Erdődyovej a Piešťany sa v množstve vydaných pohľadníc dlhodobo pohybovali na špici.

Bolo to už obdobie, keď sa tento druh korešpondencie, teda písanie a posielanie pohľadníc, rozšíril medzi najširšie vrstvy obyvateľstva, teda zovšeobecnel. Zároveň končila „nadvláda“ výrobcov pohľadníc z Nemecka, Rakúska vrátane Moravy a Česka, a rozmáhala sa výroba v Uhorsku

Teplice nad Bečvou, vila „Žatíši“. Reprodukcia obrazu L. Vlodeka. Pohľadnica tlačená trojfarebnou knihtlačou.

adries asi do polovice tretieho decénia 20. storočia. Bolo to aj obdobie, keď sa najviac používala kombinácia dvoch či troch tlačových techník na jednu pohľadnicu, teda litografia, svetlotlač a knihtlač. Obecne sa knihtlačová technika používala na písanie

Praha, Wilsonovo nádraží, 1919, Editor: L.M.S. Pohľadnica vyrobená kombinovanou tlačou litografie a knihtlače.

Pohľadnica s čl. štátnym znakom a textom celej hymnicky piesne Nad Tatrou sa blýska. Okolo r. 1920 vydal František Jedlička (F.J.P.)

Pozdrav z Kluže (v čase Uhorská sedmohradský Kolozsvár) s dlhou adresou, odoslaný v roku 1901 do Oslan. Tretinová pohľadnica orientovaná na výšku.

Viedeň, fontána pred parlamentom. Dlhá adresa, poštovo nepoužitá. Dvojtretinová pohľadnica na výšku.

dám nasledujúce porovnanie: na jednu pohľadnicu z roku 1895 pripadá v roku 1896/3 kusy, 1898/5 kusov, ďalej 1899/11, 1900/40, 1905/68, 1910/62 a v roku 1915/31 kusov pohľadníc. Možno z toho dedukovať určité tendencie a hľadať príčinnú súvislosť. Nejde však o reprezentatívny, obecné platný údaj. Ten by vyžadoval väčší skúmaný súbor.

3.2 Obdobie I. svetovej vojny, medzivojnové obdobie, II. svetová vojna a jej dozvuky.

Vojna obyčajne negatívne zasiahne do života občanov z dôvodov iných priorit v sme-

rovaní výroby a spotreby. Nemilosrdná je aj ku kultúre. Vo výrobe pohľadníc je toto obdobie charakterizované

vrátenie územia Slovenska. Umožnil to rozvoj reprodukčnej techniky a polygrafie, na ktorom sa podieľali aj Slováci. O prvých významných fotografoch a výrobcach pohľadníc zo Slovenska bude zmienka v inej časti.

Túto kapitolu možno uzavrieť údajmi z literatúry, podľa ktorej v roku 1901 bolo na svete odoslaných 2 miliardy 306 miliónov pohľadníc! Z toho v Európe 2/3 a z toho v Nemecku polmiliardy. V počte odoslaných pohľadníc nasledovali USA, Veľká Británia, Rakúsko – Uhorsko a Japonsko. Bol to zrejme vrchol, ktorý už nikdy nebude prekonalý. Vysoké zaťaženie pošty sa jej vrátilo enormným nárastom tržieb. **Pošta si uvedomila, že zníženie sadzieb neznamená zníženie tržieb, ale naopak ich zvýšenie!** (Napriek vtedajšej nízkej technologickej vybavenosti a širokej škále poskytovaných služieb to pošta zvládla!). Pomer poplatkov 1:2 (teda, keď sa za list platila sadza X a za pohľadnicu len polovica 1/2 X), sa vo svete udržal aj vyše 100 rokov. Na Slovensku je v súčasnosti spoplatnená otvorená aj uzatvorená pošta rovnako. Pohľadnicová mánia, či zlatý vek pohľadníc vyvrcholil v Nemecku v r. 1903, v Anglicku 1905 a v USA v rokoch 1907 – 1908. V najčastejšie vydávaných lokalitách Slovenska (Vysoké Tatry, Bratislava, Košice, Piešťany, Trenčianske Teplice a i.) tiež v rokoch 1905 – 1906.

Po zmapovaní vlastnej zbierky a možnosti vidieť aj iné zbierky zemepisných pohľadníc Slovenska predkla-

Žanrová pohľadnica, signovaná Stengel, poštovo nepoužitá. Celková alebo plná pohľadnica na výšku.

všeobecným úpadkom pohľadnicovej tvorby, hlavne po stránke estetickej a umeleckej. Napriek tomu sa v určitom smere vývoj dral dopredu a boli vydané aj mnohé zaujímavé pohľadnice. Bolo to aj obdobie, keď sa fotografické pohľadnice zavedené ešte pred vojnou predierali do popredia. Umožnil to aj dovoz kartónových fotopapierov pohľadnicovej veľkosti. Mnohé mali aj predtlačené adresové strany linkami a miestom na známku. Dovážané z Francúzska mali miesto deliacej strany reklamný text *Fabrication Francaise*, čo si mnohí vysvetľovali, že pohľadnice boli vo Francúzsku vyrobené. Malí fotografi ich používali na malosériovú výrobu pre obce a aby nemuseli pritlačať ich názov na adresovú stranu, vyškrabali alebo napísali ho do negatívu. Ako som už skôr uviedol, technikám tlače sa budem venovať osobitne, preto sa venujem samotným pohľadniciam. Táto nová tlačová technika svojou rôznorodosťou realizácie, najmä niekedy až reportážnym spôsobom umožní prezentovať rôzne pohľady na obrazovú stranu pohľadníc.

Obrazová strana pred rokom 1905 nemohla pokrývať celú stranu, lebo musela nechať priestor na napísanie textu pre adresáta. Veľkosť tohto priestoru bola veľmi rozdielna. Niekedy obraz zapíňal 1/4, 1/3, 1/2 prípadne aj 3/4 plochy, a podľa toho ich nazývame ako štvrtinové, tretinové, polovičné alebo trojštvrťinové. Samozrejme, že to nie je celkom presná časť plochy, ktorú treba odmerať, ale stačí ju pohľadom vyhodnotiť. Také pohľadnice nazývame ako **čiasťkové**. Ak ide o plné využitie plochy pre obraz, hovoríme o **celkovej** alebo plnej pohľadnici, ktoré sa po roku 1905 až do súčasnosti najčastejšie vyskytujú. Použitie týchto prvkov, ale aj ostatných, ktoré budú nasledovať, slúži na presnejšiu komunikáciu medzi zberateľmi, či už ide o hovorovú alebo písomnú komunikáciu. Nechajme rozprávať pohľadnice!

+ *Poznámka nielen pre nenumizmatikov: Od mincovne v meste Hall sa nazývali drobné rakúske „hellery“ a naše „halieri“ od roku 1892, s ktorými sa koncom roka 2008 rozlúčime.*

Aké meny boli na našom území pred prijatím eura

V súvislosti s prvojanuárovým prechodom našej korunovej meny na euro nezaškodí pripomenúť, kedy a aké výmeny peňazí sa v minulosti uskutočnili na našom území.

Zavedenie korunovej meny sa na našom území datuje rokom 1900, keď vo vtedajšej rakúsko-uhorskej monarchii nahradila zlatku. Odvedy ide už o šiestu výmenu peňazí, ktoré v predchádzajúcom období boli spôsobené najmä vojnou alebo zmenou štátoprávného usporiadania.

Prvá menová reforma súvisela s rozpadom Rakúsko-Uhorska a následným vznikom Československej republiky. Začala sa 25. januára 1919 okolkovaním dovtedy platných rakúsko-uhorských bankoviek.

Druhá menová reforma prebehla po vzniku Slovenského štátu. Dňa 4. apríla 1939 sa zaviedla Koruna slovenská (Ks) a jej hodnote zodpovedalo 31,21 mg zlata.

Tretia menová reforma sa uskutočnila po skončení II. svetovej vojny. Papierové platidlá obiehajúce na Slovensku sa kolkovali a potom Benešovým dekrétom z 19. októbra 1945 o obnovení československej meny s účinnosťou od 1. novembra sa slovenská a protektorátna koruna vymieňali v pomere 1 : 1 za novú československú menu.

Štvrtá menová reforma sa uskutočnila k 31. máju 1953 nasledujúcim stiahnutím obeživa a nahradením novými peniazmi v prepočtoch minimálne 1 : 5. Táto reforma je zo zberateľského hľadiska najznámejšia, pretože v období od 1. 6. do 18. 6. 1953 sa mohli v prepočte 1 : 50 používať poštové známky „starej“ meny, tým vznikali zaujímavé kombinácie frankatúry, a preto celist-

vosti týchto 18 dní sú stále predmetom filatelistického záujmu.

Piata menová reforma súvisela so vznikom terajšej Slovenskej republiky. Začala sa 8. februára 1993 kolkovaním dovtedy platných československých bankoviek. Okolkované peniaze postupne náhrádzali nové slovenské bankovky.

Šiesta menová reforma sa uskutočnila k 1. januáru 2009 prechodom na menu euro. Slovenská republika sa tak stane 16. štátom eurozóny, teda 16. štátom Európy, v ktorom oficiálnym platidlom je euro. Rovnakými eurobankovkami budeme môcť platiť vo všetkých štátoch eurozóny a zároveň euromince so slovenskými motívami sa stanú oficiálnym platidlom vo všetkých týchto štátoch. Doteraz používané slovenské platidlá budú platné do 16. januára 2009.

(spracoval
-pem-)

Košický hářček – rozlišení hářčkových polí podľa skutočného umiestnenia na tlačovej doske (IX)

Jaroslav Čtvrtečka

IV. Terciárne chyby na jednotlivých tlačových doskách – vyobrazenia (7)

Hářčkové pole 13 (7)

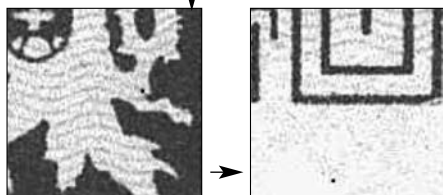
Kombinácia dosiek 111

- **SZ 1 známka 5K - (1)** – dole poškodený 4. a 11. oblúčik zubkov zľava, ↓

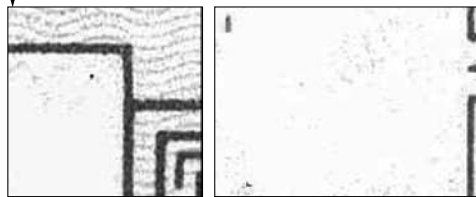
dolné meandre - (2) – vpravo, 11,5 mm šikmo
dolu od pravého rohového meandra bod.

- **M 1 známka 6K - (1)** – v päte chvosta slabý bod, ↓

dolné meandre - (2) – 1,9 mm pod 10. meandrom
sprava bod,

nápis 1945 modrý - (3) – v pravom hornom rohu rámčeka
s letopočtom 1945 zhora 0,5 mm, sprava 0,8 mm slabý bod.

- **Č 1 ľavé meandre - (1)** – vľavo, 7,7 mm od 16. meandra
zdola výrazná zvislá škvrna,

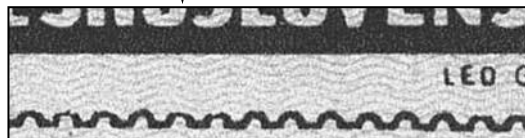
- **(2)** – vľavo, 7 mm od 14. meandra zdola malá škvrna, vzdialenosť škvrn 5 mm

Kombinácia dosiek 222

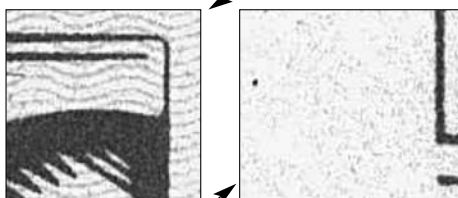
- **SZ 2 známka 2K - (1)** – dolu poškodený 2., 5., 6., 7., 9., 11., 12., 17., 18. oblúčik zubkov sprava, ↓

- **známka 5K - (2)** – dolu poškodený 6., 9., 10., 17. oblúčik zubkov zľava, ↓

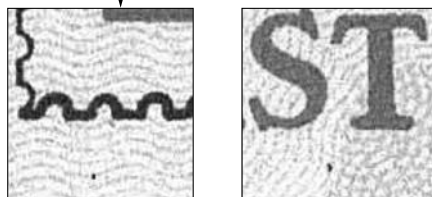

- **(3)** – zaoblený pravý horný roh známky.

- **M 2 ľavé meandre - (1)** – vľavo, 4,5 mm od 10. meandra zhora bod.

- **Č 2 známka 2K - (1)** – dolu, 3,8 mm pod ľavým rohom známky bod, ↓

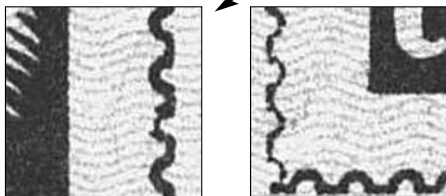

- **nápis DO VLASTI - (1)** – 0,9 mm pod písmenami ST bod

Hárčkové pole 14 (13)

Kombinácia dosiek 111

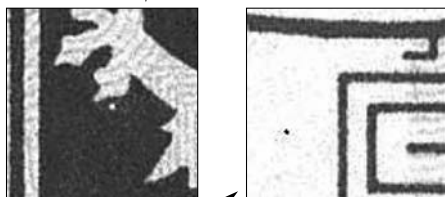
- **SZ 1 známka 5K - (1)** – vpravo poškodený oblúčik medzi 8. a 9. zubkom zhora,

- (2) – vľavo, tesne na ľavom dolnom rohu známky zvislá, nepatrne prerušená čiara,

nápis DO VLASTI - (3) – 5 mm šikmo vľavo pod písmenom **D** bod,

veľký štátny znak - (4) – tesne pod ľavou prednou tlačou biely bod.

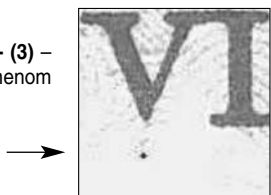
- **M 1 ľavé meandre - (1)** – vľavo, 1,3 mm od 2. meandra zhora bod.

- **Č 1 nápis APRÍL - (1)** – v dolnej vnútornej časti písmena **R** bod,

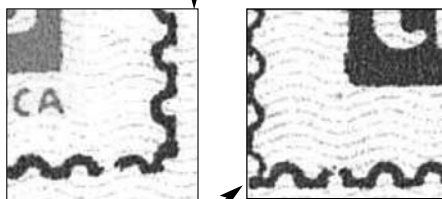
nápis PREZIDENTA - (2) – 1 mm pod pravou časťou písmena **A** bod,

nápis DO VLASTI - (3) – 1,6 mm pod písmenom **V** slabý bod.

Kombinácia dosiek 222

- **SZ 2 známka 2K - (1)** – dolu prerušený 2. zubok sprava,

známka 5K - (2) – dolu poškodený oblúčik medzi 2. a 3. zubkom zľava,

- (3) – vľavo, tesne na ľavom dolnom rohu známky malá zvislá čiara,

veľký štátny znak - (4) – uprostred medzi prednými tlačami biely bod.

- **M 2 známka 6K - (1)** – 2,4 mm vpravo od písmena **K** hodnotového údajja výrazný biely bod

dolné meandre - (2) – 13 mm šikmo vpravo pod pravým rohovým meandrom bod,

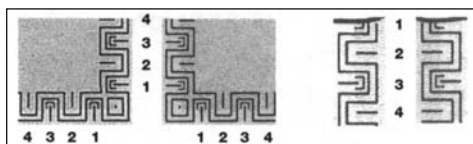
- **Č 2 nápis DO VLASTI - (1)** – 5,8 mm pod ľavou časťou písmena **A** bod.

(z podkladov autora spracoval -pem-)

Farby sú označené skratkami: **SZ** – sivozelená, **M** – modrá, **Č** – červená.

Okrajové kresby hářčeka – meandre – sú v textoch číslované takto:

Slovenské telefónne karty a prechod na euro

O tom, že v Slovenskej republike dňom 31. 12. 2008 zaniká súčasná mena – slovenská koruna a dňom 1. januára 2009 sa zavádza nová mena – euro, vie už v týchto dňoch prakticky asi každý občan Slovenskej republiky. Tak ako v iných oblastiach, ktorých sa táto zmena bude týkať, bude mať zavedenie novej meny dopad aj vo vzťahu k používaniu telefónnych kariet. Preto sa chcem zmieniť o týchto súvislostiach.

Už v priebehu augusta 2008, keď bol známy konverzný kurz eura (30,1260 Sk/euro), náš monopolný prevádzkovateľ mincových verejných telefónnych automatov (ďalej len „MVTA“) Slovak Telecom oznámil, že sa už vykonávajú úpravy MVTA tak, aby sa v týchto automatoch mohli v prechodnom období používať aj euro mince. Pristúpilo sa k tzv. duálnemu režimu. V Slovenskej republike je v tomto čase namontovaných približne 4 800 MVTA, z ktorých asi 4 300 bolo už prestavených tak, že sú schopné prijať už aj euromince. V tejto súvislosti treba dodať, že nie všetky euromince sa budú môcť používať v MVTA (tento problém vyvstane s ich používaním aj v mnohých iných automatoch). Z platnej sústavy všetkých euromincí – nebudú však MVTA akceptovať 1-, 2- a 5-centové mince. Z uvedeného vyplýva, že najnižšou akceptovanou mincou vo MVTA bude 10 centov (3,01 koruny) až po najvyššiu 2-eurovú mincu (60,25 koruny).

Po vhození euromince sa jej hodnota v duálnom období automaticky prepočíta konverzným kurzom na slovenské koruny a na displeji MVTA bude zákazník vidieť kredit v slovenských korunách. Ak kredit vhodných mincí bude vyšší, ako sadzba za telefónny hovor, MVTA vráti zostatok ešte v slovenských korunách.

Ostatná obsluha MVTA, vrátane informácií prostredníctvom automatickej hlásky, sa nemení.

V podstate rovnaký postup bude platiť aj pri používaní telefónnych kariet, predplatených telefónnych kariet, ktoré boli distribuované ešte pred oznámením konverzného kurzu. Prechod na euro nebude mať vplyv na predčasné skončenie vyznačenej platnosti na všetkých druhoch telefónnych kariet vydaných Slovak Telecom. Z toho vyplýva, že zákazník bude môcť použiť jednotlivé druhy kariet do vyčerpania stanoveného kreditu alebo do konca vyznačenej platnosti. Ak zákazníkovi zostane po 1. januári 2009 platná telefónna karta s nevyčerpaným limitom, tento zostatok sa automaticky prepočíta podľa oficiálne stanoveného kurzu, ktorý sa bude potom môcť použiť až vyčerpania alebo do skončenia jej platnosti. Keďže všetky druhy telefónnych kariet majú zo zákona výnimku z duálneho zobrazovania, v súčasnosti sa Slovak Telecom snaží ešte dopredať zásoby kariet, na ktorých nie je zobrazený údaj aj v euro hodnote. Po 1. 1. 2009 bude však Slovak Telecom musieť začať predávať

už len telefónne karty, na ktorých budú duálne vyznačené hodnoty, a to primárne v eurách a ako informačný údaj ešte aj v slovenských korunách.

V tejto súvislosti je vhodné spomenúť, že v tomto období už dostávame zo Slovak Telecomu tzv. eurofaktúry, na ktorých až do novembrovej faktúry budú údaje o jednotlivých položkách zobrazené v slo-

venských korunách a pre informáciu tam bude uvedený údaj k úhrade v euro. Klienti faktúru za december 2008, splatnú v januári 2009, ako aj v ďalších mesiacoch, budú poplatky za služby uhrádzať v eurách a údaje informatívne budú aj v slovenských korunách.

Predmet článku sa v podstate v rovnakom rozsahu pochopiteľne týka aj mobilných operátorov pôsobiach na Slovensku. Zdá sa, ako by títo boli pomalší, ale aj medzi nimi je rozdiel. Kým najväčší z nich – Orange má ešte aj v týchto dňoch na internete cenník platný v roku 2007 ..., ďalší dvaja operátori T-Mobile a Telefónica sú už v tomto smere ďalej a ceny uvádzajú už duálne. Komplikovanejšia situácia bude v súvislosti so sekundovou tarifikáciou v prípadoch, ak zákazník má dohodnutý paušál. Logicky by to malo byť tak, že pretelefonované sekundy by sa mali prepočítavať na eurá so štyrmi desatinnými miestami a výsledok v eurách by mal byť zaokrúhlený na dve desatinné miesta. To sa ukáže v krátkej budúcnosti, či to spraví každý poskytovateľ.

Okrem mobilných operátorov sú tu aj poskytovatelia telekomunikačných služieb prostredníctvom telefónnych kariet – ako napr. Global, Globalphone, Telecard, Tiktalk. Z nich tiež nie všetci majú aj v takomto vysokom štádiu cenníky svojich služieb aj v eurách, niektorým asi stačilo uviesť na svojich web stránkach pre svojich zákazníkov nanajvýš možnosť si prepočítať jednotlivé súčasne ich platné hodnoty prostredníctvom konverzného kurzu ... Zákazník, ak chceš telefonovať, zisti si sám, koľko zaplatíš!

Pre zberateľov TK sú však v tomto období zaujímavé aj samotné karty od všetkých poskytovateľov, na ktorých už budú vyobrazené ceny duálne. Zatiaľ som zachytil len vizuálne, bez možnosti podrobnejšieho preskúmania, že takéto karty – konkrétne mám na mysli predplatené dobíjacie kupóny, sú už v ponuke od spoločností Telefónica a Orange. Ich súčasné ceny v eurách

sú „otrocky“ len prepočítané konverzným kurzom z ich doterajších sadzieb v slovenských korunách. Bohužiaľ, zatiaľ nemám k dispozícii ich obrázky.

Zatiaľ môžeme len predpokladať, že po skončení duálneho zobrazovania sa budú všetci poskytovatelia telekomunikačných služieb snažiť určiť ceny v eurách – napr. na novovydaných predplatených dobíjajúcich kupónoch v číselných hodnotách, ktoré budú pre zákazníka ľahko zapamätateľné, tzn bez drobných centov.

Ako príklad môžeme uviesť doterajšiu predplatenú kartu PRIMA od spoločnosti Orange v hodnote 690 Sk, ktorá by mala mať v duálnom zobrazení po prepočítaní konverzným kurzom hodnotu 22,90 euro po zaokrúhlení. Či bude na tejto karte v krátkej budúcnosti len hodnota 23 eur alebo 20 eur alebo 25 eur, to ukáže čas.

(na obr. je TK vydaná v Angličku)

spracoval mj

NOVÉ PEČIATKY

Pri príležitosti 90. výročia vydania prvej československej poštovej známky a Dňa poštovej známky bude **18. decembra 2008** pošta **Trenčín 1** používať príležitostnú poštovú pečiatku.

Prinášame výtvarný návrh, ktorého autorom je Ing. Ivan Kubela v grafickej úprave Vladimíry Kmetovej. Odtlačok bude vo farbe čiernej.

(IK)

Oznam predajne

Firma Zberateľ oznamuje svojim zákazníkom, že v nedeľu 21. decembra 2008 bude predajňa **otvorená** od 9.00 do 14.00 hod, v pondelok 22. a utorok 23. decembra 2008 bude otvorená od 10.00 do 18.00 hod.

V dňoch 24. decembra 2008 až 4. 1. 2009 bude predajňa **zatvorená**. Otvoríme 5. 1. 2009 o 10.00 hod.

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK

október – november 2008

dátum, domicil, text pečiatky, autor, farba

■ 26. 10. 2008 Trnava 1: **REGIONÁLNA VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMOK** • Štefan Zachar • čierna

■ 28. 10. 2008 Trenčín 1: **ROK 2008 - ROK 90. VÝROČIA VZNIKU ČESKO-SLOVENSKEJ REPUBLIKY** • Kubela Ivan, Vladimíra Kmetová • čierna

■ 15. 11. 2008 Malacky 1: **MALACKÁ DESIATKA 25. ROČNÍK GRAND PRIX ZÁHORIE** • Peter Holenka • modrá

■ 24. 11. 2008 Rajec Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA 2008** • Martin Stripaj • čierna

Doklady k menovej reforme 1945

Na základe dekrétu prezidenta československej republiky č. 91 z 19. októbra 1945 bola obnovená československá mena. Dekrét bol uverejnený v Zbierke zákonov v čiastke 42 z roku 1945. Menovou jednotkou na celom území Československa sa od 1. novembra 1945 stala československá koruna so skratkou Kčs. Meny predchádzajúcich štátnych útvarov (Kč, Ks, K) sa prepočítavali v pomere 1:1. Pengő sa od 26. júna 1945 menilo za koruny v pomere 1:2 a od tohto dátumu prestalo i platiť na území Slovenska. Ostatné dovtedajšie papierové peniaze prestali platiť od 1. novembra 1945 s výnimkou poukázok na jednu korunu z roku 1944.

Nadalej zostali platiť dovtedy používané mince.

Staré peniaze bolo možné ešte do 15. novembra 1945 vkladať na vkladné knižky, vkladové listy a bežné účty po predložení výplatného listu, ktorý bol v dvoch vyhotoveniach, a to pre fyzické osoby a právnické osoby. Predávali sa po 10 korún za kus. Všetky vklady v starých peniazoch boli od 1. novembra 1945 viazané a prestali byť úrokované.

Jeden z postupov pri uskutočňovaní menovej reformy pre obyvateľstvo a nasledujúcimi manipuláciami s viazanými vkladmi možno priblížiť na základe zachovaných dokladov:

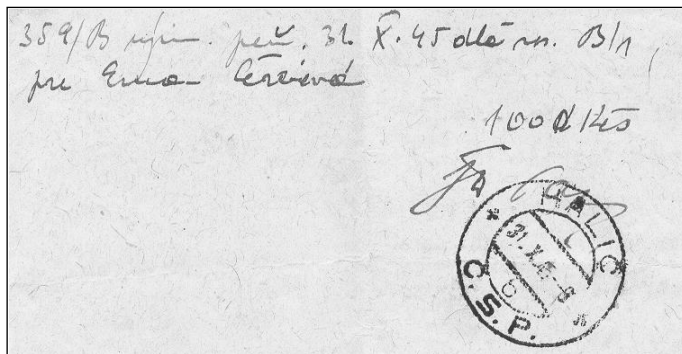
Legitimačný lístok k výmene platidiel.
Obec: Halič: 0.0000
Hlava rodiny: vd. Emma Čerňavá
Dátum narodenia: 18 VIII 1879
Zamestnanie: B. Kmeťová
Členovia rodiny: 2 deti
v Haliči, dňa 29. okt. 1945.
predseda MNV.
tajomník MNV.

Legitimačný lístok k výmene platidiel pre E. Č. – vydaný Miestnym národným výborom Halič 29. októbra 1945

1. Miestny národný výbor v mieste bydliska vystavil Legitimačný lístok na výmenu platidiel. Tento obsahuje údaje o rodine, ktorá sa na výmene zúčastňuje a pečiatku a podpisy orgánu, ktorý Legitimačný lístok vystavil. Na zadnej strane Legitimačného lístka je potvrdenie výmenného miesta (v tomto prípade poštového úradu) o výmene sumy v hodnote 1 000 Kčs, čo predstavovalo po povolených 500 Kčs na jedného člena domácnosti. Podľa údajov na zadnej strane Legitimačného lístku možno usúdiť, že nahradil i v zákone uvádzanú Odbornú knižku.

2. Občania vlastníaci úsporné vklady v peňažných ústavoch k 15. novembru 1945 mali tieto priznať formou Prihlášky vkladov, ktorá sa predávala po 20 Kčs za kus. Ku každému úspornému vkladu bolo potrebné vyplniť samostatnú prihlášku. Prihlášku bolo potrebné podať peňažnému ústavu, ktorý úsporný vklad viedol. Ak občan býval mimo miesta sídla peňažného ústavu, mohol podať prihlášku na ktoromkoľvek peňažnom ústave.

Z dôvodu zamedzenia návalov v peňažných ústavoch bolo možné prihlášku (y) zaslať i poštou. Prihláška vkladov bolo päťdielne tlačivo, kde hrubo orámovanú časť

Zadná strana Legitimačného lístku E. Č. s uvedením výmeny 1 000 Kčs na pošte Halič. Výmena sa podľa dátumu dennej pečiatky pošty Halič čs. I. typu s rozlišovacím znamienkom „b“ uskutočnila 31. októbra 1945

POŠTOVÁ SPORITEĽŇA V BRATISLAVE.
Vyst. vii poštový úrad:

Vkladný list č. 088580

Osobné údaje o členoch domácnosti

Meno	Datum narodenia	Posledná k. čl. domácnosti
1		
2		
3		
4		
5		

Osobné údaje o vkladateľovi (hlave domácnosti):
Meno: *Andrej Kollár*
Deň a rok narodenia: *10.10.1915*
Zamestnanie: *hospodár*
Bydlisko: *Bratislava*

Datum	Pengő	Vklad	Výplata	Požiadavka v slovenčine	Požiadavka slovami	Pečiatka
9/11	—	—	—	10.965	Vkladná list	
20/10	—	—	1000	10.705	Odstránenie vkladu	
13/11	—	—	100	10.605	Odstránenie vkladu	

Poznámka: V listy vklad. list sa vydá po vkladu v domácnosti vkladu. — Zlý vklad list zostane u poštového úradu. — Odstupňujúci vklad list sa vydá strážnikovi a vyberie sa od nej za výmennú k. 10.—.

Vkladný list Poštovej banky Bratislava č. 088580 časť pre vkladateľa, s uvedením manipulácií s účtom zhodnými s tými, ktoré sú uvedené na Výplatnom liste. Na Vkladnom liste je odtlačok okresnej pečiatky pošty Halič č. 1. typu 5/638 a denných pečiatok podobnej pošty č. 1. typu s rozlišovacím znamienkom „b“

doložená časťou šekového vplatného listu.

Pomerne nedávna minulosť pri nás po priblížení časti dokladov týkajúcich sa menovej reformy z roku 1945 niekoľko odpovedí na danú udalosť, ale určite zostáva i viacero nezodpovedaných otázok, ktoré neboli priblížené v uvedenom príspevku. Prosím preto o doplnenie tu neuvedených skutočností.

Dušan Evinic

kladom a navyiac i odtlačok okresnej pečiatky manipulačnej pošty.

Dokladový Vkladný list Poštovej sporiteľne bol použitý na výber sumy 1 000 Kčs podľa údajov na Výplatnom liste na vyučenie (dcéry) a suma 100 Kčs na majetkové dávky. Úhrada majetkovej dávky je v zostave dokladov

Pramene: 1. Zberka zákonov a nariadení č. 42/1945. 2. Úradný vestník SNR č. 9/1945. 3. Zberka zákonov a nariadení č. 141/1945. 4. D. Evinic Výplatné listy z menovej reformy v roku 1945 (Zberateľ č. 7/2006). 5. Zberka autora

MÁTE SLOVO

Náš čitateľ pán Andrej Kollár nám napísal:

„Som členom Klubu filatelistov v Žiline a je samozrejme, že odoberám novinky známokovej tvorby. Nedávno som dostal hárčeky venované Karolovi Plickovi, ktorý Slovenská pošta, a. s., vydala spoločne s Českou poštou, a to v dvoch vyhotoveniach z každej republiky.

Nie som špecialistom na známkové odchýlky a ani sa tým zvlášť nezaobieram, ale vždy si novinky riadne pozriem, a práve na hárčeku Českej republiky som objavil zaujímavú tlačovú odchýlku alebo chybu. Táto zaujímavosť sa nachádza na ľavom kupóne, ktorý zobrazuje Karol most v pozadí s Hradčanmi, kde na pravej strane vedľa veží kostolov je hnedastá škvrna, ktorá vytvára dojem slnka (obr.).

Neviem ako mohla táto škvrna vzniknúť (zrejme pri tlači ofsetom), ale myslím si, i keď je to málo pravdepodobné, že sa môže objaviť aj na hárčekoch Slovenska. Predpokladom toho je, že hárčeky slovenské, tak aj české, vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha v kombinácii ocelotlačou s ofsetom. Prikladám aj vyobrazenie s detailom tejto zaujímavosti.

Môže niektorý zberateľ potvrdiť, či sa táto

odchýlka nachádza aj na vydaniach slovenského hárčeka?“

Ďakujeme za informácie, veríme, že tento nález podnieti aj ďalších čitateľov hľadať túto odchýlku na oboch vydaniach. Ak sa s vašimi nálezmi podelíte a napíšete nám, radi ich uverejníme. **(red.)**

Začiatok razby v bratislavskej mincovni počas vlády cisára Leopolda I. (1657 – 1705) a neznámy 15-grajciar s rokom 1673

Za začiatok razenia mincí za vlády cisára Leopolda I. sa doteraz považoval rok 1674. Aspoň tak to udáva dostupná literatúra (Nechanický, str. 113). Činnosť mincovne bola obnovená po 50 rokoch, keď ju predtým (v roku 1624) vzhľadom na nízku kvalitu produkovaných mincí, cisár Ferdinand II. (1619 – 1637) zatvoril. Zariadenie mincovne bolo odvezené do Kremnice (Fiala, str. 96). V roku 2006 sa na aukcii aukčného domu H. D. Rauch č. 79 pod dražobným číslom D358 objavil 15-grajciar razený v bratislavskej mincovni s letopočtom 1673!

Minca bola razená podobne ako všetky bratislavské strieborné mince na valcovacom stroji, a to tak, že pri pohľade zhora na lícu stranu mince (t. j. na portrét cisára) bola prehnutá nadol. Na minci je zaujímavý aj letopočet, pretože hoci sa počas dlhej vlády Leopolda I. len v rokoch 1659 – 1680 vyrazilo 90 634 579 kusov 15-grajciarov (Höllhuber, str. 16), v rokoch 1670 až 1673 sa 15-grajciare nerazili

1674 vyobrazil 15 typov párov razidiel PRE 74.1.1 až PRE 74.1.15 (Höllhuber, str. 310 – 314), pričom pre položku PRE 74.1.10 udáva pod písmenom a) ešte jeden variant opisu, čo znamená ďalšie razidlo, t. j. spolu 16 párov razidiel. Pre rok 1674 sú známe z bratislavskej mincovne iba razby 15-grajciarov (literatúra 1-5), počet párov razidiel bol určite väčší ako 16 a ako dôkaz tohto tvrdenia predkladám vyobrazenie nasledujúcich mincí:

Minca č. 1

Táto minca sa podobá na PRE 74.1.3 – rozdiely sú:

- na averze iný tvar hodnotového štítka,
- na reverze je napr. deliaca bodka medzi číslicou 4 a písmenom P (nápisu PATRONA) umiestnená nad priečkou číslice 4, PRE 74.1.3 má bodku umiestnenú pod priečkou číslice 4.

Minca č. 2 – Höllhuber uvádza ako PRE 74.1.14

li (Höllhuber, tab., str. 26; bratislavský 15-grajciar s letopočtom 1673 neuvádza vo svojej publikácii ani K. Peukert).

Pri obnove razby mincí v Bratislave bolo treba mincovňu nanovo založiť, vybaviť potrebným zariadením a strojmi (valcovacie stroje na spracovanie kovu a razenie mincí). Mincovňa bola riadená priamo z Viedne a aj razidlá zhotovovali rytci z viedenskej mincovne (Fiala, str. 96). Mincový majster Georg Cetto bol synovcom Andrea Cetta, mincmajstra z viedenskej mincovne v rokoch 1660 – 1665. U. Höllhuber pre rok

Minca č. 3 - ornament je temer identický s mincou č. 2, rozdiely sú:

- táto minca je prehnutá pri pohľade na averz mince smerom dolu, minca č. 2 smerom hore
- portrét mince predeluje opis za menom LEOPOLDVS, na minci č. 2 za nápisom LEOPOLDVS.D.
- na reverze mince je nad svätožiarou kvetinka, na minci č. 2 chýba

Minca č. 4 - (tento ornament Höllhuber nepozná)

Zoznam použitej literatúry: 1. J. Hlinka: Bratislavská mincovňa, Bratislava 1982. 2. H. Jungwirth: Corpus Nummorum Austriacorum – Kunsthistorisches Museum, Wien 1975. 3. Z. Nechanický: Mincovníctví Leopolda I. 1657 – 1705, Česká numismatická společnost, Hradec Králové, 1991. 4. A. Fiala: Z dejín bratislavských mincovní. In: Ľudia – Peniaze – Banky, Zborník z konferencie, Národná banka Slovenska, Bratislava 2003. 5. Auktionshaus H. D. RAUCH ges. M. b. h. 79. Münzenauktion 17. und 18. November 2006. 6. Ulrich Höllhuber: Die Fünfzehner Kaiser Leopold I. und des Erzstifts Salzburg mit einem Beitrag von Cristoph Mayerhofer, Salzburger Numismatische Gesellschaft, Salzburg 1998. 7. K. Peukert: Mince Leopolda I. 1657 – 1705, Česká numismatická společnost, Hradec Králové 1972.

Milan Burian, foto Martin Burian

Slovenská pošta pozýva na otvorenie predaja prvej poštovej euroznámky

1. januára 2009 o 13.00 hod.

v priestoroch budovy Slovenskej pošty – POFIS

**Námestie
slobody 27,
Bratislava**

**Podujatie je
spojené aj
s autogramiádou
autora, rytca
a generálneho
riaditeľa Sloven-
skej pošty, a. s.**

**Počas predaja
bude k dispozícii
aj príležitostná
poštová pečiatka**

Aj zberatelia figúrok z kindervajíčok majú čo zbierať (II)

V predchádzajúcom čísle sme predstavili prvú sadu figúrok z Kindervajíčok, ktoré sa dostali na trh v tomto roku. Druhá sada nie je o nič menej zaujímavá. Ide o sadu desiatich figúrok, zo známeho televízneho seriálu Simpsonovci.

Podarená rodinka sa skladá z otecka Homera, mamy Marge, nezbedného Barta a poslušnej Lisy. Nechýbajú ani kamaráti Milhouse, Otto, Nelson, Bob, Krusty, a dokonca v sérii vyšiel i prísny riaditeľ Burns. Figúrky pôsobia dokonale farebne aj figurálne (obr. na 2. str. obálky). Niektoré postavičky sú viacdielne, pretože by sa do vajíčok nevošli a figúrky detí sú jednoliäte. S tým súvisí fakt, že viacdielnych figúrok sa vyskytuje menej ako jednodielných. O to viac je pre zberateľov ťažšie zohnať tieto figúrky. Tieto vajička sú oproti normálnym čokoládovým vajičkam o niečo drahšie.

Firma Ferrero pokračuje vo vydávaní seriálových figúrok, ktoré sú svojou originalitou atypické. Pravidelne pripravuje príťažlivé sady, a takouto produkciou priláka nielen zberateľov, ale aj ostatných spotrebiteľov.

www.sberatel-ksk.cz

Operence – spoločníci človeka

VLHA OBYČAJNÁ

Vlha obyčajná (*Oriolus oriolus* L. čeľaď *Oriolidae*) je veľká skoro ako drozd čierny (24 cm). Prevládajúce zafarbenie samčeka je zlatožlté a čierne. Čierne má len krídla, chvost a pás okolo oka. Samička a mláďatá majú sfarbenie žltazele-né, chvost olivovozeleý, bruško svetlosivé s tmavšími škvrnami. Dospelé samce majú chvost čierny so žltým koncom. Oči majú mladé vtáky sivohnedé a zobák žltohnedý.

Dospelé vtáky majú oči červené a zobák hnedočervený. Žijú v Európe, v západnej južnej Ázii až po strednú Áziu a Indiu. Najčastejšie obývajú menšie listnaté a zmiešané lesy, zriedkavejšie ihličnaté v nížinách a v stredných polohách. Zdržiavajú sa obvyčajne v korunách stromov a často prelietavajú zo stromu na strom. Najlepšie im vyhovuje parkovitý kraj.

Vlha obyčajná k nám prilieťa až začiatkom mája, keď už väčšina sťahovavých vtákov dokončuje hniezda a znáša vajíčka. Vlha je užitočným vtákom, pretože na

ustavične sa točí okolo družky, aj sprievodné hvízdanie patrí vlastne iba jej. Takto sa pred ňou pýši krásnym perím a hudobným talentom. Skúsená vlha si stavia hniezdo na bezpečnom mieste. Má ho zavesené a vodorovne upevnené na vidlici vyšších stromov. Veľmi dobre ho spleťá zo stebiel trávy, vlny a lyka,

ktoré pevne omotáva okolo vetvičiek a zároveň lepí slinami. Zaujímavé pritom je, že dážď ich nerozmočí,

hniezdo sa po čase rozpadne, prírodné materiály vyhnijú, ale omotanie spojené slinami ostáva. Vnútro hniezda samica vystieľa machom, senom, perím a vlnou. Nové hniezdo si buduje každý rok.

V druhej polovici mája a začiatkom júna samica vľhy znáša tri až štyri biele vajíčka s hnedými a čier-

nými škvrnami. Sedí na nich viac samička, samček ju vymieňa len krátko počas dňa. Čas zohrievania vajíčok je 14 až 15 dní.

Mladé krmia obaja rodičia v hniezde výlučne hmyzom 16 až 20 dní.

Vlha obyčajná je v našej prírode pekným vtákom a je na ňu oku lahodiaci pohľad, ktorý upúta pozorného, prírodu milujúceho človeka.

Pri vábení sa ozýva slabým „chre, chre“. Mláďatá sa ozývajú ako „gegeg“ alebo „hihihi“.

Po vyvrcholení leta sa vlh zmocňuje zvláštny, neodbytný nepokoj. Zo sťahovavých vtákov prišli posledné, ale na juh, do srdca horúcej Afriky, odlietavajú ako prvé. Čakajú ich tisíce kilometrov cesty plnej nebezpečenstiev. Nejednen vták nedorazí cieľa. Ale tých čo vydržali, odmení svieža zeleň tropického pralesa a hojnosť potravy. Keď ich rodný kraj prikryje biela snehová perina, ktorá by pre vľhy znamenala istú záhubu, budú sa v dalekej krajine tropického pralesa krmíť čo im hrdlo ráči. Budú naberať sily až opäť príde deň, keď sa ich

zmocní neovládateľný nepokoj, vyberú sa na cestu domov ako im káže odveký inštinkt. Ďaleko na severe ich opäť čakajú prívetivé lesy, v ktorých jarnom šate opäť vychovávajú novú generáciu vlh obyčajných.

Jozef Soláva

Spoločné vydania (7)

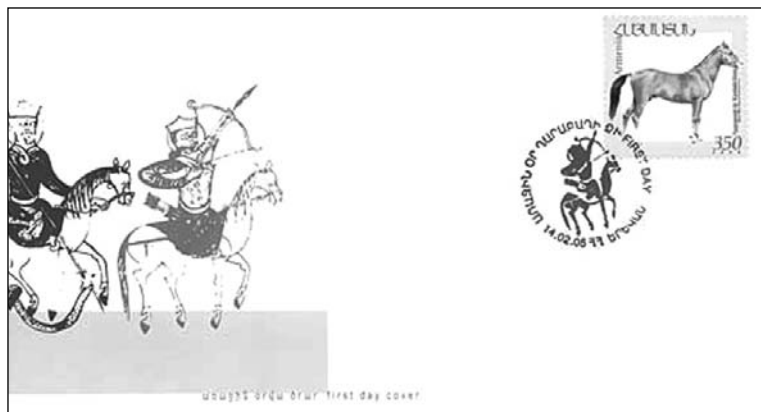
Karabašský kôň

Pod takýmto názvom 14. 2. 2005 vydali známku ako spoločné vydanie dve krajiny. Jednou z nich bolo Arménsko a druhou Náhorný Karabach. Zaujímavé je to, že kým o zvrchovanosti Arménska nikto nepochybuje a jeho známky uznáva celý svet, známky Náhorného Karabachu sú platné len na jeho území a v Arménsku. Je to tak preto, že tento „štát“ je medzinárodne neuznaný (okrem Arménska) a podľa UPU nemá právo vydávať

Výsledok je taký, že oficiálne Karabach patrí Azerbajdžanu, ale ten tam nemá žiadnu moc, tú má v rukách Arménsko a navyše Arménsko si vybojovalo asi 12 km dlhú cestu cez Azerbajdžan, ktorá spája Arménsko s Karabachom. História tejto krajiny je veľmi stará, podobne ako história Arménska.

Karabach sa spomína už v 1. storočí pred n. l. ako Kaukazské Albánsko, ktoré okupovali Arméni a pôvod-

né obyvateľstvo sa asimilovalo. Už vtedy sa spomínajú karabašské kone, ako bojový a dopravný prostriedok. Chov koní bol v tejto krajine, ako aj v susednom Arménsku veľmi dôležitý. Obe krajiny sú subtropické a horské, až 90 % Arménska je v nadmorskej výške vyššej ako 1 000 m nad morom a polovica krajiny má nadmorskú výšku cez

vlastné známky, ktoré by boli uznané na celom svete ako oficiálne, pretože to nepovolil Azerbajdžan, na ktorého území Náhorný Karabach leží.

Náhorný Karabach, ako už jeho názov hovorí (v preklade horská čierna záhrada), je horská oblasť v západnom Azerbajdžane s rozlohou asi 4 400 km², ktorú obývajú takmer výlučne Arméni. Žije v ňom asi 145 tisíc ľudí. Hlavné mesto je vyše 50-tisícový Stepanakert, ktorý je podľa Arménov starobylým mestom Varakaran, no podľa Azerov mesto založil chán Chalil v 18. storočí, čomu nasvedčuje aj jeho azerský názov Chankendi (Xankəndi), teda Chánova dedina. O tejto krajine sme počuli najmä v deväťdesiatych rokoch, keď prebehla krvavá občianska vojna o toto územie medzi Arménskom a Azerbajdžanom.

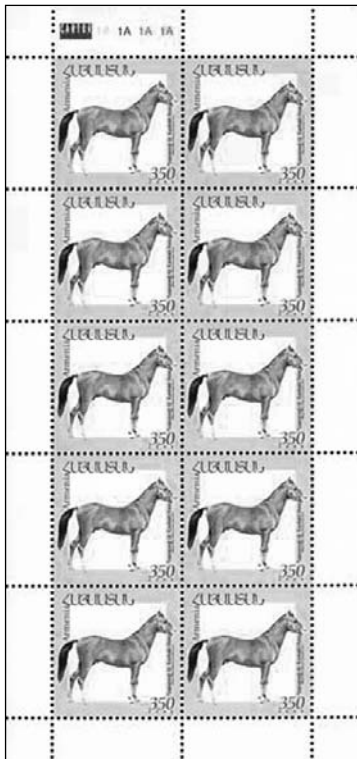
2 000 m. Karabach je na tom veľmi podobne. Žiadne nížiny tam nie sú. Širšie cesty tam nie je možné postaviť ani dnes, preto kôň je stále veľmi dôležitý dopravný prostriedok, nehovoriac o tom, že obe krajiny sú veľmi chudobné a aj keď okolité krajiny produkujú ropu, benzín je v Arménsku aj Karabachu pomerne drahý.

Karabašský kôň

je regulárne plemeno koní. Je to jazdecký kôň používaný aj pri ľudových zakaukazských hrách. Kilometer dokáže prebehnúť za 69 sekúnd. Je to miešanec divých iránskych, turkmenských a arabských koní, ktorý vznikol asi pred 2000 rokmi. Dnes sa hovorí, že každý arabský kôň má kvapku krvi karabašského, pretože ich vzájomné kríženie prebehlo pred 2 – 3 tisíc rokmi, možno ešte skôr. Na zlepšenie vlastností sa dnes

opäť križi s arabským koňom a pôvodných karabašských koní už nie je ani 1 000 kusov, čím mu hrozí vyhynutie. Vyznačuje sa dobrým, nie divokým temperamentom, je silný a spoľahlivý, vysoký len do 150 cm, má malú hlavu s veľkým čelom. Na elegancii mu pridávajú pevné svaly a ramená, silné, ale vysoké nohy. Pás je naopak úzky, čo je vplyv turkménskych koní. Má jemnú a tenkú kožu s veľmi lesklou srstou gaštanovozlatej farby. Hriva je krátka, čo taktiež poukazuje na pôvod v divých koňoch bez zámerného šľachtienia. Nohy môžu byť sivé, alebo biele. Dnešné plemeno sa ustálilo počas 18. a 19. storočia. Vtedy sa dostalo chovné stádo aj do Anglicka. V domovine počty týchto koní decimovali sústavné vojny, najprv rusko-iránska od roku 1826 a neskôr v 20. storočí nasledovali ďalšie, ktoré toto plemeno odsunuli na hranicu vyhynutia. Navyše, zanikli aj žrebčiny, ktoré založil karabašský chán Ibrahim Chalil v 18. storočí. Kone sa začali miešať s menej hodnotnými, čo malo za následok zmenu charakterových vlastností, aj vonkajších znakov koňa. Napriek tomu toto plemeno dosiahlo už v 19. storočí úspechy na medzinárodných súťažiach. Karabašský kôň ovplyvnil charakter aj novovznikajúceho plemena ruského donskeho koňa, v žrebčine generála Mandatova. Znovuoživenie chovu tohto plemena nastalo až po 2. svetovej vojne v Azer-

bajdžane v oblasti Agdam, kde vzniklo niekoľko žrebčínov. Dokonca z týchto chovov bol aj kôň, ktorý dostala do daru anglická kráľovná Alžbeta II. v roku 1956 od sovietskej vlády. Pre občiansku vojnu boli kone zo žrebčínov z pohraničnej provincie Agdam v roku 1993 prevezené do vnútrozemia Azerbajdžanu, do provincií Barda a Agjabadi, kde žijú dodnes. Tam žije väčšina koní tohto plemena.

Známky majú hrubý svetlomodrý okraj, na ktorom je väčšina názvu krajiny v arménskom a latinskom písme. V bielom štvorci uprostred známky je karabašský kôň s typickým gaštanovozlatým sfarbením a vysokým leskom srsti. V pravom svetlomodrom okraji známky je arménsky, aj anglický názov rasy koňa a v pravom dolnom rohu je na oboch známkach rovnaká nominálna hodnota 350 dramov a rok vydania.

Obe známky majú štvorcový rozmer 32 x 32 mm a perforáciu 12¹/₂. Boli vytlačené ofsetom vo francúzskej tlačiarňi Cartor podľa

návrhu G. Martirosjana. Náklad arménskej známky je 30 tisíc kusov, bola vytlačená v TL po 10 kusov. Karabašská známka bola taktiež vytlačená v TL po 10 kusov, ale náklad sa ni nepodarilo zistiť. Katalógové čísla sú (Mi 501 arménska známka a 39 karabašská známka).

-dn-

Predplaťte si časopisy

Mince a bankovky

- zaujímavé články z oblasti numizmatiky
- v každom čísle príloha s cenníkom mincí
- vyše 100 farebných strán na kvalitnom papieri
- vychádza 6 x ročne v českom jazyku
- ponuky odbornej literatúry a pomôcok pre predplatiteľov

Ročné predplatné 660 Sk (21,91 €), poštovné v SR 10 Sk (0,33 €) za jednu zásielku.

Michel Rundschau

- zaujímavé články z oblasti filatelie
- vyše 100 farebných strán na kvalitnom papieri

- vychádza 6 x ročne v českom jazyku
- ponuky odbornej literatúry a pomôcok pre predplatiteľov

Ročné predplatné 660 Sk (21,91 €), poštovné v SR 10 Sk (0,33 €) za jednu zásielku.

Objednávky

- **telefonicky** 0905 931 739, 041/5653 752
- **písomne** Ing. Štefan Mihalik, Astrová 1, 010 08 Žilina
- **mailom** mihalikstefan@zoznam.sk
- **osobne** Po – Pi od 8.30 do 15.30 hod. na adrese Simco, s.r.o., Vysokoškolákov 18, 010 08 Žilina (Unimo H pri OD Carrefour, areál ŽU)

Prvé československé známky majú 90 rokov

So vznikom samostatného Československa 28. októbra 1918 bolo potrebné riešiť aj problematiku vydávania vlastných známok. V tom čase nebol žiadny umelec ani tlačiar so skúsenosťami súvisiacimi s výrobou poštových známok, pretože dovtedy v českých zemiach platili rakúske známky tlačené vo Viedni a na Slovensku uhorské známky vyrobené v Budapešti. A k tomu treba pripočítajť aj dôsledky skončenej vojny – veľký nedostatok akéhokoľvek materiálu potrebného na výrobu poštových známok.

Preto príprava aj tlač prvých československých známok s obrazom Hradčian bola sprevádzaná rôznymi ťažkosťami. Kresba známky sa upravovala šesťkrát, skúšal sa trojaký výrobný postup, niekoľko druhov papiera, farieb, lepu a spôsobov zúbkovania, pričom spočiatku boli známky vydané nezúbkované. To všetko malo za následok vznik množstva tlačových nedokonalostí a rôznych odchýlok.

Všetky tieto okolnosti zároveň spôsobili, že vydanie **Hradčany**, spolu 26 známok, z ktorých prvé dve – 5 h zelená a 10 h červená vyšli 18. 12. 1918, predstavuje najzaujímavejší štúdiný a zberateľský úsek československej známkovej tvorby (v rovnaký deň boli vydané aj dve novinové známky z emisie Letiaci sokol – 5 h zelená a 10 h fialová, ktoré tvoria samostatnú oblasť zberateľského záujmu).

Ako známky s námetom Hradčian vznikli

Československá poštová správa spočiatku zamýšľala vypísať verejnú súťaž na výtvarné návrhy nových známok. Avšak z časových dôvodov sa od tohto zámeru upustilo a zabezpečením návrhov a výroby známok bol poverený poštový tajomník Jaroslav Lešetický. A ten o vypracovanie návrhov požiadal maliara Alfonza Muchu, ktorý mal svoj ateliér neďaleko poštového riaditeľstva. Z rôznych predložených návrhov vypracovaných z večera do rána bol vybraný námet Hradčian.

Nezávisle od prípravy Muchových návrhov vypracoval vtedy dvadsaťročný rytec Jindra Schmidt

náčrt poštovej známky, rovnako s obrazom Hradčian, doplnený znakmi Čiech, Moravy, Sliezska a Slovenska. Svoj návrh v dvoch veľkostiach vyryl do dreva, z drevo-rytov zhotovil odťažky v rôznych farbách na kriedový

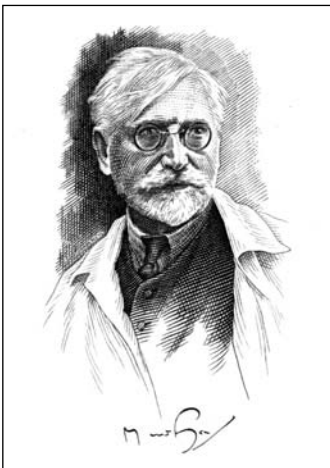
papier. Keď sa J. Schmidt dozvedel, že vypracovaním návrhu bol poverený A. Mucha, v ďalších prácach nepokračoval. Drevo-ryty a prvé skúšobné odťažky sú od roku 1948 v pražskom poštovom múzeu.

O autorovi

Alfonz Mucha sa narodil 24. júla 1860 v Ivančiciach na Morave. Vyštudoval Slovanské gymnázium v Brne. Napriek tomu, že sa od mladosti venoval maliarstvu, na pražskú maliarsku akadémiu ho neprijali. Preto odišiel najprv do Viedne, odtiaľ do Mnichova a neskôr do Paríža, kde dosiahol vrchol svojej tvorby. Jeho práce dokladajú živú atmosféru mesta v dobe, keď bolo nielen hlavným mestom Francúzska, ale aj kultúrnym centrom celého sveta. Mucha bol zaplavený mnohými zákazkami, od návrhu pavilóna Bosny a Hercegoviny pre Svetovú výstavu v Paríži, cez tvorbu nespočetných divadelných a výstavných plagátov, až po reklamy na šampanské, mydlo či konfekcie. Mimoriadny talent však prejavoval predovšetkým v oblasti dekoratívnej grafiky.

Idealizovaná a očarujúca štýlizovaná postava krásnej alebo detsky pôvabnej ženy s prúdmi vlasov, splývajúcim oblečením, voľne, ale neoddeliteľne zarámovanej ornamentálnou sústavou listov, kvetín, symbolov a arabesiek – to sú charakteristické znaky umeleckého diela Alfonza Muchu, bezprostredne spojeného so štýlom, ktorého meno bolo zároveň jeho programom: Art Nouveau, nové umenie – secesia.

Po pripomenutí charakteristických znakov jeho tvorby sa vrátim

k návrhom samotných známok, pretože v nich sa tiež vyskytujú prvky sprevádzajúce jeho diela, a teda nemožno oddeliť jeho doveddajšiu umeleckú tvorbu od známkovej tvorby, ktorej sa začal venovať v roku 1918 a priniesla mu ďalšie počty a uznanie.

Motívom návrhu prvých známok je panoráma Hradčian s malostranským chrámom sv. Mikuláša v popredí a dvoma skupinami krovia v spodnej časti obrazu. Orámovanie tvoria lipové ratolesti a listy doplnené štylizovanými srdcami a holubicami. Text je umiestnený v ľavom, hornom a v pravom orámovaní, hodnotový údaj v ovále je v strede dolnej časti (obr. 1).

① Tento základný návrh bol v tlačiarňi Českej grafickej únie v Prahe v priebehu výroby známok niekoľkokrát upravovaný a vylepšovaný, a tak podľa prvého návrhu vznikli štyri kresby. Podľa prvej kresby (obr. 2) boli vytlačené hodnoty známok 3 h, 5 h, 10 h, 20 h, 25 h, 30 h a 40 h. Druhá kresba bola podkladom na tlač hodnôt 100 h, 200 h a 400 h.

③ Po vydaní troch hodnôt II. kresby vznikla predloha ďalšej kresby (obr. 3), z ktorej pochádza tlač známok 1 h a 50 h.

Štvrtá kresba (obr. 4) vychádzala z úpravy tretej kresby a boli podľa nej vytlačené známky hodnôt 60 h, 80 h, 300 h, a 1000 h.

Na jar 1919 A. Mucha zhotovil novú perokresbu, ktorá

sa po viacerých úpravách stala podkladom na vytvorenie predlohy piatej kresby, z ktorej boli vydané hodnoty 5 h, 10 h, 15 h, 20 h, 25 h, 50 h, 75 h, 120 h a 500 h.

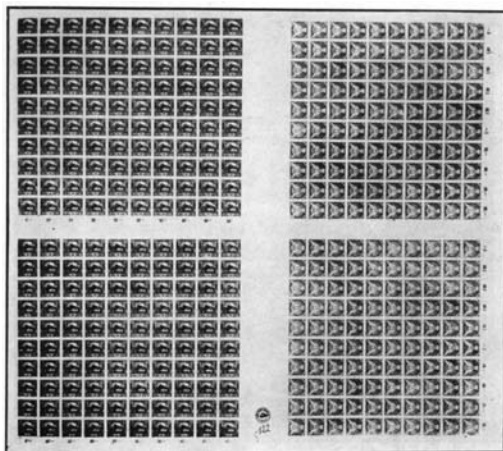
Ďalšou úpravou piatej kresby (kresba Va) bol vytvorený drevoryt, z ktorého sa galvanoplasticky získal potrebný počet štočkov na zostavenie tlačových dosiek hodnoty 30 h, ako poslednej známky tohto vydania, vydanéj 12. 4. 1920. Obraz známky sa tým nezmenil, má však v dôsledku odlišného výrobného postupu hrubšiu kresbu (obr. 5).

Tlač známok

Tlačiareň Českej grafickej únie nebola vybavená špeciálnou tlačovou technikou na výrobu známok. Knihtlačové stroje boli väčšinou zastarané, preto sa v priebehu výroby známok emisie Hradčany museli použiť až tri rozdielne výrobné postupy. Knihtlač patrí medzi jednoduchšie tlačové techniky, je lacná a rýchla, ale jej nevýhodou je neschopnosť odstupňovať svetlé a tmavé miesta. Na potešenie zberateľov však vie vyprodukovať časté odchýlky v kresbe a mnoho tlačových chýb.

Hradčany boli vytlačené zmiešanou knihtlačou, pri ktorej vyvýšené plochy tlačia obraz aj pozadie, a to jednoliatymi tlačovými doskami (okrem hodnoty 30 h pochádzajúcej z kresby Va). Jednoliate dosky boli zhotovené fotomechanickou cestou s použitím prípravnej alebo pomocnej zostavy. Prípravné zostavy sa zhotovovali s presnosťou do jedného mm, dôsledkom toho

sa dajú pozorovať naklonené alebo vyčnievajúce známokové polia. Rozdiely v šírkach medzier medzi známkami sú menšie vo zvislom smere, vo vodorovnom sa však vyskytujú častejšie.

Z dôvodu plného využitia tlačiarenských strojov sa tlačové formy skladali zo štyroch tlačových dosiek, výnimočne z dvoch tlačových dosiek. Podľa prevádzkových potrieb sa známky Hradčian tlačili spolu s novinovými alebo doplatnými známkami tzv. kombinovanou tlačovou formou. V každej polovici tlačovej formy sa tlačové dosky rovnakej hodnoty umiestňovali nad sebou, a to najprv protismerne, neskôr rovnosmerne. Z takéhoto usporiadania tlačovej dosky pochádzajú zberateľsky hľadané medzihárčie. Známky súťaže rôznych hodnôt a známok uvádza [1].

Zberateľské zaujímavosti

Na známkach šiestich hodnôt pochádzajúcich z piatich kresieb sa vyskytujú dva typy, charakterizované odlišnou kresbou ľavej hornej špirály, a dva typy a podtyp, ktoré sa líšia dĺžkou ľavej priečky. Viac o týchto odlišnostiach je v lit. [2].

Keďže jednotlivé hodnoty známok Hradčian boli vydané v mnohomiliónovom náklade a v poštovej prevádzke boli do 30. 4. 1921, s emisiou sa spájajú aj ďalšie zberateľské zaujímavosti, a to rôzne druhy a kombinácie zúbkovania, skúšobné tlače, novotlače, doskové značky, počítadlá, viaceré doskové a výrobné chyby, a iné odchýlky, ktoré sú predmetom zberateľského záujmu.

Vydanie prvých československých známok sme si každoročne pripomínali ako Deň československej známky a pripomíname si ho aj počas samostatnej Slovenskej republiky.

Aj po deväťdesiatich rokoch možno konštatovať, že

Hradčany nestrácajú na svojej príťažlivosti a stále pútajú záujem mnohých zberateľov.

R. Klíma

Literatúra:

[1] Monografie československých známek, 1. diel, Pofis 1968

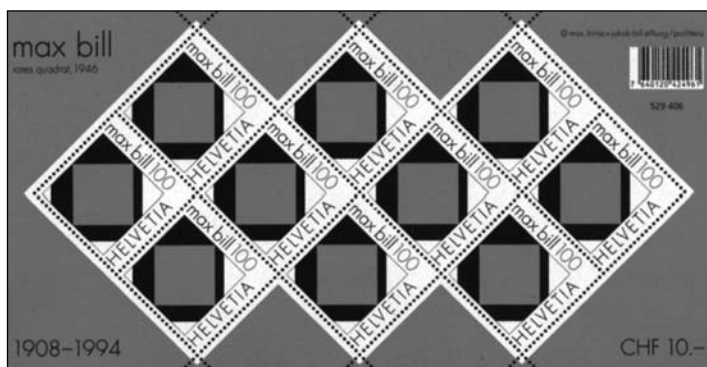
[2] Československo 1918 – 1939, Pofis 2005

Abstrakcia vo výtvarnom umení

Švajčiarska pošta vydala 21. novembra 2008 sériu dvoch známok nominálnych hodnôt 1,00 CHF a 1,30 CHF s námetmi abstraktného umenia autorov Maxa Billa a Hansa Finslera. V abstraktnom umení sú základnými vyjadrovacími prostriedkami pocitov umelca a jeho vzťahu k svetu farby, plochy, geometrické tvary a čiary.

Max Bill sa narodil v roku 1908 v Švajčiarsku. Najprv študoval umelecké remeslá. Cesta do Paríža v roku 1925 na umeleckú výstavu priemyselných návr-

hov na neho hlboko zapôsobil a po prednáške Le Corbusiera v Zürichu sa rozhodol študovať architektúru. Za-

písal sa na renomovanú umeleckú školu „Bauhaus“ v meste Dessau, kde študoval v rokoch 1927 – 1929. Prvé jeho úspechy prišli v roku 1930 poriadaním výstav obrazov. V rokoch 1936 a 1951 bol autorom švajčiarskeho pavilónu na Trienále umenia v Miláne. V roku 1939 bola vydaná jeho publikácia o smeroch vo výtvarnom umení.

Maľba Maxa Billa sa vyznačuje sa jednoduchosťou štruktúr, geometrickými tvarmi, ktoré svojím umiestnením dovoľujú vznik ďalších plôch a farebných priestorov. Obraz „Červený štvorec“ reprodukován na známke namaľoval v roku 1946. Znáмка rozmerov 31 x 31 mm bola vytlačená viacfarebným ofsetom na tlačových listoch s desiatimi známkami v neobvyklom usporiadaní dotvárajúcim ďalší optický vnem.

Fotografiu „Vajcia v zrkadle“ (originálna veľkosť 240 x 300 mm) Finsler vytvoril v roku 1929. Znáмка rozme-

je za priekopníka „novej fotografie“. Najprv absolvoval štúdium architektúry, neskôr študoval históriu umenia. Pôsobil na škole umeleckých remesiel v Halle, čo ho priviedlo k fotografii a stal sa v tejto oblasti medzinárodne známym. V roku 1932 sa presťahoval do Zürichu, kde na škole umeleckých remesiel založil prvú špecializovanú triedu pre fotografiu vo Švajčiarsku.

rov 31 x 42 mm bola vytlačená viacfarebným ofsetom na tlačových listoch s desiatimi známami (2 x 5 známok).

Obe známky vytlačila tlačiareň Cartor Security Printing, La Loupe, Francúzsko.

Hans Finsler (1891 – 1972), ktorého dielo „Vajcia v zrkadle“ je zobrazené na druhej známke, sa považuje

(podľa Die Lupe 4/2008 spracoval -pem-)

*Vianočné sviatky plné pohody a spokojnosti, mnoho zdravia,
šťastia a veľa zberateľských úspechov
v roku 2009 všetkým čitateľom a priaznivcom nášho
časopisu želá vydavateľ, redakčná rada a redakcia*

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

12

Vážení čitatelia, priebežné sčítavanie hlasov októbrového kola prinieslo ďalšie potvrdenie skutočnosti, že okrem príspevkov hodnotiacich známkovú tvorbu, na popredných miestach budujú aj články týkajúce sa aktuálnych udalostí dokumentované zberateľsky. Prechod na euro považujeme v súčasnosti za najvýznamnejšiu. Dotkne sa každého z nás a zároveň sa prejaví aj v oblasti nášho záujmu, preto niektoré príspevky aj súťažné otázky zámerné orientujeme na túto oblasť. V tejto súvislosti však opäť pripomíname, že do zhromažďovania zaradujeme vždy **všetkých** súťažiacich.

Vítazstvo v tomto kole si odniesol príspevok o poštovej známke z pohľadu jej prislúchajúceho zaradenia medzi umelecké diela alebo reprodukcie. Vznik Československa v roku 1918 bol námetom príspevku, ktorý zabodoval na druhom mieste, malá škola filokartie na treťom. Operence tentokrát získali štvrtú priečku. Prezidentské známky sme vyhodnotili na piatom a spoločné vydania na mieste šiestom. Bodovalo spolu 14 príspevkov (v predchádzajúcom kole 15).

Počet vašich odpovedí vo vyhodnocovanom kole sa zastavil na čísle 42 a za všetky dakujeme.

Hlasý vo vyhodnocovanom kole boli rozdelené tak, že príspevky na prvých šiestich miestach získali 84 % všetkých vašich hlasov.

■ Vyhodnotenie 10. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky, okrem jedného, správne identifikovali všetci súťažiaci – vyobrazený bol detail známky T2 1000 g (č. 421), z emisie Technické pamiatky, vydané 30. 4. 2008.

2. otázka – Na otázku „Akú výplatnú hodnotu má známka a dokedy je platná?“ mala byť správna odpoveď 31 Sk a jej platnosť je neobmedzená, teda umožňuje použitie takýchto známok aj po skončení platnosti našich známok s nominálnou hodnotou v Sk. Správne okrem piatich odpovedali všetci súťažiaci.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v októbrom čísle Zberateľa najviac páčil), vaše hlasy (31) udelili prvé miesto **M. Vančovi** za príspevok **Poštová známka – reprodukcia alebo umelecké dielo**. Druhé miesto za 27 hlasov patrí **R. Klímovi** za príspevok **28. október 1918 – vznik Československej republiky**. Tretia priečka (18 hlasov) patrí **A. Urminskému** za tretiu časť **Malej školy filokartie**. Na štvrté priečke so 17 hlasmi je **J.**

Solava za ďalšiu časť seriálu o **Operencoch, spoločníkoch človeka – Ďateľ malý**. Piate miesto za 13 hlasov získal **R. Fischer** za esej **O čem vypovídal „prezidentské“ známky**. Spoločné vydania za 10 hlasov obsadili šieste miesto, siedme za 9 hlasov získal **J. Korený** za príspevok **Slováci v misii OSN UNTSO 1998-2008**. Napokon ôsma priečka za 8 hlasov patrí **J. Evinicovi** za **Nálepky na balíky vrátené z cudziny a J. Čtvrtečkovi** za rozlíšenie **Košického hárdčka (VII)**.

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším piatim príspevkom.

Výhercami desiateho kola VII. ročníka súťaže sú **Jozef Vrábel z Prešova**, (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Ing. Ladislav Královský, Michalovce** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 12. – decembrové KOLO SÚŤAŽE

Do 12. kola 7. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej slovenskej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola známka vydaná?

2. otázka znie: Akú výplatnú hodnotu má známka v Sk a akú bude mať v eurách?

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v decembrovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 31. decembra 2008**. Za účasť v súťaži dakujeme a tešíme sa na vaše odpovede, ohlasy pripomienky a názory.

Redakcia

Oznámenie redakcie

Redakcia prosí regionálnych prispievateľov do rubriky o zberateľských stretnutiach, aby nám najneskôr do 12. decembra 2008 oznámili termíny ich konania v nasledujúcom roku, aby sme o týchto akciách mohli kontinuálne informovať čitateľov. Ďakujeme za pochopenie.

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 02 44 250 149, 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na tituľky úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk; www.filatelia-album.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prítláče, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)
Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympij-
ské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po – Pia: 10.00 – 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Perforačná zvláštnosť na 8 K služobnej známke

Prvé vydanie československých služobných známok z roku 1945 (platili však iba na Slovensku) nepatrí vďaka svojmu príliš „úradnému“ dizajnu práve k zberateľsky obľúbeným emisiám. Na druhej strane, ide o skutočne poštovou potrebou vyvolané vydanie, účelovo viazané na používanie výlučne oprávnenými organizáciami a tomu zodpovedajúcou distribúciou, ktoré poskytuje špecializovaným zberateľom množstvo zaujímavých odchýlok tlače a zúbkovania. Z perforačných zaujímavostí sú známe rôzne posuny, často i hlboko do obrazu známok, nepravidelné zúbkovanie spôsobené nerovným rozložením perforačných ihl v riadku, nečisté zúbkovanie a rôzne preložky v rohoch priehradkových listov a z toho plynúce deformácie riadkovej perforácie. Čo do vzácnosti najzaujímavejšie sú neperforované známky, pochádzajúce z oficiálnych darov poštovej správy.

na ktorom zvislá perforácia končí asi 5 mm nad okrajom hárku, a teda v žiadnom prípade nemôže ísť o identický odchýlku ako v prvom opisovanom prípade, pretože na vzdialenosť 5 mm by museli pripadnúť minimálne dva vynechané perforačné otvory. V tomto prípade ide zrejme o extrémne nastavenie dorazu nastavenia polohy hárka v perforačke, pri ktorom dĺžka perforovacieho riadka nepostačovala na prezúbkovanie celej šírky okraja hárka.

Nedávno sa mi dostali do rúk bloky 8-korunových známok so spodným okrajom hárku, na ktorých je ďalšia zaujímavá odchýlka – zvislá perforácia nedosahuje až po okraj hárku, ale končí zhruba 3, resp. 5 mm nad ním. Na dvadsaťhárku (obr. 1) sú všetky zvislé perforačné riadky ukončené asi 3 mm nad okrajom, pričom päť posledných riadkov vykazuje na spodnej reznej hrane hárka zvyšok ďalšieho perforačného otvoru, ktorého veľkosť (zahĺbenie) korešponduje so zvislým posunom riadka pri jednotlivých úderoch perforačky. To by poukázvalo na skutočnosť, že ide o vynechaný perforačný otvor. Táto odchýlka sa mohla prejaviť vtedy, ak nastavenie perforátora voči perforovanému hárku bolo posunuté tak, že okraj hárka bol perforovaný tou časťou riadka, kde chýbala jedna ihla.

Iný prípad predstavuje pravý rohový štvorblok (obr. 2),

Podľa drobných odchýlok v umiestnení (vychýlení) perforačných otvorov je možné usudzovať, že boli použité dva rôzne perforačné nástroje, pričom ten druhý mohol byť o niekoľko ihl kratší a pri extrémnom nastavení dorazu nastavenia hárkov mohol spôsobiť vznik tejto odchýlky. Možné je aj ďalšie (a dosť pravdepodobné) vysvetlenie, že totiž ide o náhodný posun niektorého perforovaného hárka pri nakladaní do perforačného stroja. Obvykle sa totiž perforuje niekoľko hárkov naraz, ktoré by mali byť zarovnané na jednu stranu, priliehajúcu na doraz (lišťu) perforačky. Ak niektorý hárak „vytrča“, perforovací riadok nedosiahne až na koniec hárka ako ostatných hárkov. Vzhľadom na to, že doposiaľ som sa s podobnou odchýlkou na služobných známkach nestrelal a ani v literatúre nie je o nej zmienka, možno predpokladať, že ide o náhodnú odchýlku, ktorá sa mohla vyskytnúť ojedinele alebo na niekoľkých hárkoch. Podobné prípady „nedotiahnutej“ perforácie sa vyskytujú aj na známkach Moskovského vydania, o ktorých som pred časom referoval na stránkach Zberateľa.

Miroslav Bachratý

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 11/ 2008

V čísle druhej častou pokračuje príspevok J. Weissensteina o slovenských poštových lístkoch z obdobia oslobodzovania a po oslobodení v roku 1945, v ktorom autor na základe oficiálnych dokumentov vysvetľuje niektoré doteraz nepublikované skutočnosti súvisiace s poštovými lístkami, v tom čase vydanými. Znalecká hliadka F. Beneša je tretím pokračovaním príspevku Týdny v tichom domě, v ktorom sa zaoberá nielen správnou terminológiou. Z poštovej histórie je 54. pokračovanie príspevku F. Beneša st. Malá zastavení na cestě filatelie a čs. poštovní správy. Pátnástou (žiaľ, poslednou) časťou sa venuje emisiám známok a poštových lístkov z 20. rokov minulého stor. Pod názvom „Jehla v kupce sena“ V. Kaňa píše o zaujímavosti 50 h známky z emisie Oslobođená republika. Výstavu Praga 2008 z pohľadu organizátora a návštevníka hodnotí P. Aksamit. Z oblasti námetovej filatelie J. Horák druhou časťou pripomína a filatelisticky ilustruje 100. výročie „Plechovej Lízinky“ – zrodenie automobilov Ford. Za LOH 2008 v Pekingu sa pokračujúco filatelisticky obzrel a obrazovo dokumentoval J. Petrásek.

V čísle sú tiež informácie o novinkách Českej pošty, o nových známkach vo svete, inzercia a kratšie príspevky. V rubrike odbornej literatúry je recenzia katalógu československých predbežných a súbežných známok a celín 1918 – 1919. Prílohu tvorí ponukový katalóg 35. aukcie Profil.

■ MERKUR REVUE č. 5/ 2008

Piate číslo odborného časopisu pre filateliu, numizmatiku a notafíliu sa začína príspevkom Z. Fritza, v ktorom hodnotí Svetovú výstavu Praga 2008. J. Kypast a M. Štefek pokračujú o pečiatkach na Tešínsku – august 1920. O hradoch a zámkoch z územia bývalého Československa na známkach píše Z. Fritz. Prvou časťou sa venuje hradu Karlštejn. M. Kračmar oživuje prípad falzifikátu štvorkorunovej leteckej známky s pretlačou Pošta československá 1919, ktorý riešil v 40. rokoch minulého storočia pražský súd. Príbeh je poučný najmä preto, že znalec musí v takýchto prípadoch dokonale poznať tlačové techniky. Spomienky R. Fischera sa pristavili pri Cyrilovi Boudovi a jeho známke z roku 1976 Wilhelm Pieck. Filatelistický trh jesennej sezóny 2008 mapuje V. Dražan. 90. výročie vzniku Československa pripomína Z. Fritz Jubilejnou emisiou 1928. Z. Raduška publikuje II. časť príspevku o histórii a súčasnosti Gibraltaru. Značka IKL približuje taliansku bankovku 20 000 lír, vydanú v roku 1975 s Tizianovým autopořetom a jeho obrazom Láska nebeská a pozemská. V tradičných rubrikách je oznam

o nových známkach Českej pošty, Slovenskej pošty, o pripravovaných euroznámkach, inzercia, ponuka a uverejnené sú aj ďalšie kratšie zaujímavé príspevky.

■ ZPRAVODAJ č. 3/2008

Tretie číslo (34. ročníka – 114. priebežné) časopisu členov Spoločnosti zberateľov čs. známok v úvode z pera J. Fronca podrobne slovom aj obrazom hodnotí výstavu Praga 2008 z pohľadu vystavovateľa, návštevníka a vydavateľa Zpravodaja. Za pozornosť stojí, že 528 súťažných expozícií zo 61 krajín sveta bolo inštalovaných na 528 výstavných rámoch a že výstava bola príležitosťou na stretnutie s mnohými známymi osobnosťami. O výstave WIPA 2008 informuje J. Sedlák. Recenziou prechádzajú publikácie TGM 1923 a Ocelotisk z plochých desek – 2. diel. R. Fischer publikuje spomienky na vydanie háčeka L. Svobodu a čo tomuto vydaniu predchádzalo. J. Fronc približuje známeho výtvarníka O. Pošmurného. V ďalšej časti je špecializácia známok Českej republiky vydaných v mesiacoch máj až september 2008. Prílohu tvorí Maximus, bulletin zberateľov analogických pohľadníc.

■ Poštovní nálepky 71 – 2008

Spravodajca Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek úvodom prináša zaujímavosti z termínu APOST (M. Fencel a ďalší autori), O cennej nálepke APOST „VJ“ informuje J. Konečný. 15. výročie zavedenia termínalov APOST pripomína M. Fencel. Nasleduje príspevok o zaujímavostiach zahraničných pôšt, o významnom výročí pošty Praha 6 a ukážky príležitostných R-nálepiek z posledného obdobia.

(spracoval -pem-)

Nezabudli ste na predplatné?

V predchádzajúcom čísle sme informovali o výhodach predplatného časopisu Zberateľ na rok 2009 a priložená bola aj poštová poukážka. V správe pre adresáta treba uviesť „Predplatné 2009“. Predplatné však možno uhradiť aj plattbou na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900 alebo bankovým prevodom na uvedený účet. Ako variabilný symbol uveďte svoje meno. Pripomínáme, že prvé číslo ročníka 2009 vyjde už 30. decembra 2008 a kto uhradí predplatné do konca roka 2008 bude zaradený do zberovania o poukážku na nákup ponúkaného materiálu. Pripomínáme, že z dôvodu prechodu na euromenu sa končí aj platnosť priložených peňažných poukážok.

Pracovní óda na oživené aršíky (II.)

Aršík Ludvíka Svobody

Zatímco politická porážka Antonína Novotného vynesla mezi sběratele zaniklé známkové země Československo objev neznámého a nevydaného aršíku (Zbératel 6/2008), původní prezidentský aršík Ludvíka Svobody byl zlikvidován normalizačním aparátem až nechutně lehce. Naproti Novotného aršíku, který se zachoval pouze v jediném unikátním výtisku, exempláře aršíku Svobody – rovněž nevydaného a skartovaného, navíc odcizeného z výrobního procesu, opět provází oživený zájem s mnoha otázkami.

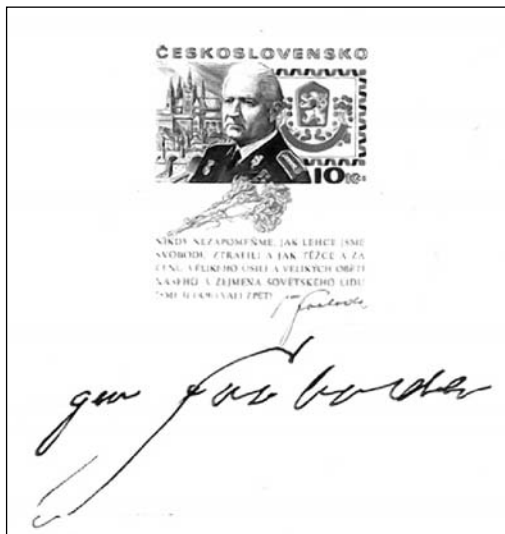
Demaskovat průhledný opar tajemnosti, dedukcí, domněnek, falešných představ a pochybností ve stati Aršík Ludvíka Svobody 1975 ve Filatelii 9/1997, bylo otázkou nejen výměny názorů. Autor statě, zkušený odborník, splácel dluh dlouhého mlčení a její obsah měl mezi filatelisty zajímavý ohlas: zvláště typologie vydaného aršíku s tržními cenami typů a variant. Zřejmě i proto, že jsou sběratelsky podnětnější. Kromě toho, že spoléhal na pochybné zpřístupnění archivů ministerstva vnitra, a nevěřil, že důkazy pro účely filatelistického studia nezůstanou jen archivními památkami, si vymýšlel bohužel zkomoleniny. Treba, prezident prý přijal pracovníky FMS v generálské uniformě; falešná je dedukce o autorství aršíku rytcem L. Jirkou; popletená jsou autorství výtvarných návrhů, symboly chrámu sv. Víta a kytice karafiátů, převázané černou smuteční stuhou; tvrdil, že při návštěvě delegace ministerstva prezident „zhlédl první nátisky“, přičemž šlo o rytcovy první zkusmé otisky pětibarevného aršíku; a nebylo to „ještě před onemocněním“ gen. Svobody, ale naopak; pochyboval o vytištěném nákladu aršíku, a zda vůbec k tisku došlo, přestože tyto údaje byly zveřejněny; jasno neměl ani v otázce skartace aršíku. Atd. Zkrátka, aršík vznikl jinak, než se tradovalo a z různých dohadů vyvozovalo. Především jeho likvidace nebyla z politických důvodů,

jak označuje aršík například Trojanův katalog Československa u nevydaných známek. Tudíž nikoli politická, ale ryze osobní motivace, souvisící s mravními hodnotami a čistotou charakteru ať už Husáka nebo lidí kolem něho. Tedy elementární projev ješitnosti a mocenské prestiže.

Co se od té doby změnilo a co zůstalo stejné? Ani dnes, po jedenácti letech a třiatřiceti letech od vydání „náhradního“ aršíku, jeho skutečná historie neztrácí svou životnost. Abych nevybočil z rámce málo uváděných skutečností, připomenu, že sedmý československý prezident Ludvík Svoboda byl také jediným, kdo se jako generál stal hlavou státu. Ale současně porozumět obrazu jeho osobnosti je dobré znát příčiny řady událostí,

z nichž vznikly. Zůstávají spíše pod povrchem osobních zkušeností, neskládají se jen ze „služební“ činnosti, ale jsou výrazem běhu praktického života – především pamětníků.

Měl jsem možnost poznat, že události kolem původního prezidentského aršíku Ludvíka Svobody byly konstruovány jako vědomá akce proti jeho vydání. A ti, kdo z mocných tenkrát „zasáhli“ proti Svobodovi i skrze tyto ceniny, nemuseli nic zdůvodňovat; stačil „ústní pokyn“. Žádná vina jejich svědomí netížila a žádný papír nebyl archivován. Až teprve nedávno. Zoe Klusáková – Svobodová předkládá veřejnosti knižní publikace O tom, co bylo a Životopis svého otce (2005). Její původní vyprávění bylo určeno jen potomkům rodiny. Nyní, když dozrály zkušenosti, autorka vydává svědectví, jež utvářela nejen historie. Jako svědek své doby sděluje a zveřejňuje pravdu doplněnou o nové detaily konfrontovaných názorů aktuální současnosti. Především o svém otci: „Tím, že neměl možnost sám soustavně vysvětlovat své názory na určité historické situace, důvody i motivy svého jednání, mohli mu někteří vykladači his-

torie později snáze přisuzovat jimi vymyšlené úmysly, a tím mu křivdit.“ Objevné pro mě jsou třeba nepříliš známé dokumenty stranického aparátu ÚV KSČ o přímém zasahování do činnosti Kanceláře prezidenta republiky. Například zákaz, aby prezident nepoužíval prezidentské standarty na veřejnosti v případě, když byl zároveň se Svobodou přítomen Husák, neboť „generální tajemník strany byl protokolárně výše než prezident, hlava státu.“ Nové jsou i důkazy o dalších skutečnostech, nařízených právě Husákem, což jsem před těmi jedenácti lety nevěděl. Ukazují se souvislosti z doby, kdy jsme museli čelit pokusům zrušit platnost a stáhnout z provozu pošt platné výplatní známky s portrétem Ludvíka Svobody – a jejich zbytek zničit – včetně „doporučení“ nevylepovat je vedle známek s portrétem nového prezidenta Gustáva Husáka! Prezidentským „komplimentem“ o prvním Slovákovi v tomto důstojném postavení v dějinách naší republiky se stává také výrok Antonína Novotného: „Jen počkejte, až ho poznáte!“ (Čestmír Císař Moji českoslovenští prezidenti, 2006).

Určujícím tématem, které dokumentuje realitu skutečného příběhu „generálského“ aršíku, se stala podrobná a faktograficky doložená stať o jeho genezi a neznámých skutečnostech. Vyšla v *Merkur-Revue* č. 6/1997 a č. 1/1998 na pokračování a reagovala na výše uvedenou zavádějící stať ve *Filatelii* č. 9/1997. Ale především zůstává jednou z událostí provázející historii vydavatele poštovních cenin – zejména pro ty, kteří i dnes kladou zvládnuté otázky. A právě v této pracovní ódě o oživeném

jsou však některé důvody, abych tuto část chtěl nechtě přece jen napsal; protože další vzpomínání na Ludvíka Svobodu se mi zdá být nemožné právě bez onoho „údělu“ osobního připomenutí. Znal jsem ho dlouho. Nejen z doby mého „vojančení“ v polovině padesátých let coby „odloženého“ náčelníka Vojenské akademie; občas jsme se také setkávali v Lidicích, které navštěvoval s manželkou. Dokonce jsme náhodou a neočekávaně trávili společnou rekreaci v Tatrách. Vzpomínám na různá projednávání a setkání kolem výstavy Praga 1968 (převzetí záštity, audience pořadatelů a doprovázení prezidenta na výstavě) a další moje přímé kontakty. Zkrátka jsem mu jaksi „uvízl“ v paměti, což souvisí nejen s naším posledním setkáním dopoledne na Pražském hradě 13. března 1974, ale právě i s prezidentským aršíkem. Tehdy již k nemocnému prezidentu měli vládní činitelé zakázaný přístup. To byl důvod, proč ministr spojů, Vlastimil Chalupa, naši iniciativu – předložit Svobodovi ukázky rytin jeho generálského aršíku – ukázněně odmítl. Věci se ujal náměstek Juraj Maňák prostřednictvím svého přítele Jána Pudlák, státního tajemníka a vedoucího kanceláře prezidenta.

Prezidentova paměť fungovala; pro mne bohužel méně příznivě. Při vstupu do jeho pracovny nejdříve podal ruku známé tváři; marně jsem ustupoval a dával přednost ministrovi, jak vyžadoval protokol. Další faux pas nastalo, když pan prezident naslouchal ministrem z papírku předčítané úvodní slovo. Zdálo se mu zřejmě příliš dlouhé. Ministra, jinak také plukovníka, velitelským

gestem přerušil a směřem ke mně pokynul, abych mu předložil připravené ukázky. Unaven, s obtížemi třesoucí ruky, jen třikrát podepsal několik ručních otisků rytin připravovaného aršíku. Otisk, pro rytce Ladislava Jirku, zůstal již bez podpisu. Cestou z Hradu mě ministr začal vážně podezírat: Když jsem byl bez jeho vědomí u prezidenta, jehož podpis transponovaný na aršíku vyznačuje energií osobitého prezidentova rukopisu? „Zachránily“ mne ukázky trojího vydání knihy generála armády Svobody Z Buzuluku do Prahy (z které jsme na aršík převzali i text generálova citátu). Nejcharakterističtější se zdál podpis

z prvního vydání (1960).

Zvědavost čtenářů v záležitosti dosud nepublikované, kolem vydaného aršíku k 80. výročí narození armádního generála, může vzbudit pozornost badatelů historie filatelie. Resortní kontrolou byly totiž zjištěny nedostatky při výrobě, distribuci, obchodu se známkami a neplnění závazných úkolů. Podnětem k šetření se staly stížnosti filatelistů na pozdní oznámení Pofisu Praha – téměř o jeden rok – účastníkům Novinkové

Na fotografii delegace Ministerstva spojů u prezidenta Svobody: náměstek ministra Juraj Maňák, vedoucí kanceláře Ján Pudlák, emisar Rudolf Fischer, ministr Vladimír Chalupa a prezident Ludvík Svoboda

zájmu o dva nejpopulárnější aršíky – Novotného a Svobodův – se vracím k údajům, které mohou tehdejší informace prakticky nahradit, nebo rozšířit.

Ale mám-li tento stav zrcadlit, musí být osobně srozumitelný. To, co nechci z mé strany příliš vyzdvihovat –

služby, že jim nebude aršík dodán. Nedostatek zavinila organizace Pofis Praha, která pro obchodní účely sama ovlivňovala a rozhodovala o způsobu distribuce i výši nákladu každé emise. Odpovědnost nesl ředitel Jaroslav Svoboda, který nevydal dispozice o způsobu distribuce pro neorganizované filatelisty. V jejich seznamu byli významní činitelé a ředitel spoléhal, že Pofis získá pro těchto 7 012 odběratelů další aršíky dodatečně.

Nízký počet vydaného aršíku nebyl původním záměrem vydavatele, nýbrž výsledkem změn námětu původního prezidentského aršíku po likvidačním zásahu Husákova aparátu ÚV KSČ. Původní varianta aršíku byla již z části vytištěna. Změna znamenala novou rytinu a tisk v časově a kapacitně kritických podmínkách a možností v tiskárně TÚS. Při tisku bylo tomuto výrobci stanoveno určité procento limitního přídatku a vytisknout vyšší, než byl objednaný náklad. Pro tisk aršíku technikou ocelotisku z plochých desek 18% (z 280 000 ks nákladu 50 400 ks). Použitím kvalitního finského papíru a kvalitních rytin bylo procento makulturních výtisků minimální. Při vytištění celkového nákladu – s přerušením ve čtyřech, přibližně stejných částech – bylo 41 400 ks perforovaných a 3 800 neperforovaných aršíků. Kontrola zjistila, že aršíky takto získané budí dojem, jako by šlo o určitý záměr, protože (kromě technického rozdělení tisku) aršík byl nejprve vytištěn

a potom dodatečně perforován; a při poměru perforovaného a neperforovaného aršíku 1,33 : 1, byly nad stanovený náklad vytištěny v poměru 10,89 : 1. A již při stanovení poměru, byl jako sběratelsky cennější, zvláště zřejmý neperforovaný aršík. Potvrdily to výsledky vývozu aršíku PZO Artii a cenové záznamy a inzerce zahraničních obchodníků a světových katalogů. Například katalog Zumstein Europa uváděl zoubkovaný aršík za 10,50 Sfrs. (švýc. franků), nezoubkovaný za 60 Sfrs. Artia prodávala oba za 50 Sfrs. V NSR se prodával nezoubkovaný za 40 DM, což odpovídalo obchodní hodnotě 320 Kčs. Obchodní politika

NDR prodávala rovněž za 40 marek – tedy se značným ziskem, uvážíme-li, že jej obdržela od Artie za nominální hodnotu. Takové zhodnocení naší známky v zahraničí bylo ojedinělé a způsobené jediné tím, že byla stanovena omezená distribuce, která zamezila „černý obchod“ a ilegální vývoz. Na oba aršíky byla stanovena maloob-

chodní cena 145 Kčs. Takže dodatečné poskytnutí aršíku neorganizovaným členům za nominál by tudíž znamenalo „poškození státní pokladny“ ze zisku téměř o milion korun. Takové zvýhodnění neorganizovaných sběratelů nebo dodatečným poskytnutím aršíků za nominál, považoval Svaz čs. filatelistů za poškození zájmů SČSF a růstu jeho členské základny. Mezi nejsilnější obhájce tohoto stanoviska patřil Ladislav Dvořáček, předseda SČSF.

Další závažnou skutečností, která vyplynula z výsledků šetření v TÚS, bylo nedodržení úkolu z 2.3. 1976 – skartovat první variantu nevydaného generálského aršíku. Přičemž 13. dubna 1976 oznámila prvnímu náměstkoví ministra, Maňákoví, že úkol skartace byl splněn! To bylo hrubé porušení disciplíny ze strany Technické ústředny spojů. Její chybou bylo i to, že časově nedodržela původně stanovenou distribuci aršíků pro účely Pofis.

Ale „zakrývání“ příčin filatelistické poptávky s tušnou vzácností tehdy „zakázaného ovoce“ nebylo ještě kvůli většímu obratu. Těch několik jedinců, kteří z kultu sběratelských poklesků neuvážene v tiskárně známek riskovali a zákonitě rozšířili „prošpikování filatelistické historie nejruznějšími aférami a skandály“, - takové tvrzení neodpovídá skutečnosti. Ta byla poněkud střízlivější. Právě toto zjištění bylo pro mne korigující také s cílem ospravedlnit drtivou většinu poctivých pracovníků poly-

grafické výroby a dozoru poštovních cenin v TÚS. Všichni obvinění měli dobrou pověst. Patřili mezi přední odborníky s velmi dobrými pracovními výsledky a žili – jak je charakterizovala obžaloba – spřádáním životem. Ovšem dlouhodobá trestní činnost jim byla jednoznačně prokázána. Doznali, že si „opatřovali a přechovávali předměty filatelistického zájmu ve větším rozsahu v úmyslu je se ziskem prodat nebo směniti nebo získat jinou výhodu.“ Odcizené nevydané aršíky gen. Svobody, které měly být všechny skartovány, jejich výrobní cena činila jen 10 Kčs, ale jakmile se objevily mezi sběrateli, byla po nich taková

poptávka, že jeden aršík byl nabízen – a také i koupen – za 20 000 Kčs. Přičemž jiný obžalovaný obchodní překupník a filatelista – odcizených nevydaných aršíků zakoupil dvacet po 3 200 Kčs za kus, a stanovil pro jejich rozprodání rozmezí 17 000 Kčs až 20 000 Kčs.

Mimochoodem jako doplněk: Vyšetřovatelům dělala

značné potíže terminologie a výklad pojmu filatelie. Zcela chybně označovali spekulace zaměstnanců TÚS s materiály pocházející z polygrafické výroby a pracovní činnosti za „filatelistický materiál“. Až později bylo pochopeno, že resort spojuje různé materiály výhradně jako státní ceny a služební pomůcky nikoliv z důvodů filatelistických. To, že se stávají předmětem sběratelského zájmu je záležitost následná, z oficiální existence státních poštovních cenin vyplývající. Uplatnění podobných kritérií – demonstrující opět nesmyslnost filatelistických hledisek roubovanou na činnost státní vydavatelskou – se opakovalo koncem osmdesátých let.

Tedy na základě anonymních oznámení velkou a pronikavou pozornost věnovaly příslušné orgány v trestné činnosti opět poštovním známkám. Stačila jim křivá svědectví a falešné dedukce. Aniž by si předem ověřily nejzákladnější důkazy a nezaměřovaly filatelii s emisní činností poštovních cenin, vznášely protiprávní obvinění. Nakonec se z toho všeho nic neprokázalo.

Zčásti dosud neznámé jsou ještě některá fakta o nařízeném zničení poštovních cenin, zabavených ze soudních procesů, které propadly státu. Stejně tak měly být likvidovány všechny nevydané aršíky gen. Svoboda. Protože z rozsudku nebyl zřejmý způsob zničení, byla 3. prosince 1981 Správou SNB svolaná schůzka se zástupci FMS, finančního odboru ONV Praha – západ, Pofisu (realizační komise), Poštovního muzea a Muzea SNB, včetně filatelistického znalce, k dořešení. Z uvedeného složení zástupců je zřejmé, že šlo o postup jak naložit se zbytky všech propadlých cenin. Tedy i nevydaných aršíků. Do stroje úředního jednání přítomných vnesla neočekávanou změnu jediná žena: pracovnice Poštovního muzea s poetickým jménem po svých vzdálených francouzských předcích. Bylo jí líto ničení krásných tisků. Ozvala se vůči již uzavřenému rozhodnutí s jistou plachostí a neobvyklým způsobem; nekulturní likvidaci považovala za nesmyslnou hloupost a žádala o jejich muzeální zachování budoucím generacím. Její zásluhou se podařil kompromis. Bylo vybráno dvacet kusů aršíků jako dokumentární ukázky – po desíti pro Poštovní muzeum a Muzeum SNB s tím, že jednotlivé výtisky budou označeny příslušným razítkem. Zachrán-

kyně se pro ně vrátila 7. prosince; muzeální ukázky před esenbáky označila a převzala pro depozitář k archivaci (což možno ověřit v objektu kláštera sv. Gabriela v Holečkově ulici č.10, v kterém nyní m. j. sídlí i Svaz českých filatelistů). Ona by vlastně ta drobná historka o zachování zbytků generálských aršíků měla být pokládána za vznešenou událost, vpravdě hodná zapamatování... Ostatní nevydané aršíky byly zničeny „prostředky“ VB.

Vrátím se na závěr do blízkosti rodinné vilky

v Břevnově, kterou Svobodovi vlastnili ještě před nástupem do prezidentské funkce, a kde zbytek svého života Ludvík Svoboda žil se svou manželkou Irenou. Pro vzpomínku na zajímavá setkání a vyprávění s paní Klusákovou a jejími vnuky.

Poznamenávám, že mě oba mladíci překvapili a potěšili také tím, jak dokonale znali obsah skutečného příběhu generálského aršíku, který jsem publikoval v Merkur Revue. Nemusím podrobněji rozvádět veřejnosti neznámé „poklady“ zachované v jejich rodině. Na podzimní aukci Filatelie-Klim v říjnu 2005 v Brně, byl z pozůstalosti v aukčních položkách nabídnut otisk originálu rytiny k nevydanému aršíku L. Svobody s prezidentskou standartou, v paspartě s věnováním ministra spojů Vlastimila Chalupy: „S upřímnou úctou a přáním pevného zdraví – Praha, 13. 3. 1974“, což je datum přijetí delegace FMS u prezidenta na Hradě. A doposud nejvíce skulinek pro pocity radosti a naděje filatelistů přinesla Jarní aukce Jiřího Majera v březnu 2007 nabídkou nezoubkovaného aršíku se standartou: „Mimořádně vzácné, existuje údajně 8 kusů. Většina jich byla zabavena a zřejmě zničena policií, když se dostaly do rukou překupníků. Luxusní kvalita, velmi dobrá investice....345 000 Kč“ (výsledek aukce byl o 30 000 Kč více).

Teď už nezbyvá jiné, než poslední tvrzení: Generálský a prezidentský aršík měl být vskutku nejpůsobivějším ze všech dosavadních čs. aršíků. Naprosto: I jeho tvůrčí, neotřelá a bohatší forma historicky (myslím tím i rozmach vlastenectví koncem šedesátých let) vybočila a povyšovala jeho funkci více než kdykoli předtím.

Rudolf Fischer

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhý nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY I Dobrovčova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestská polícia, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00 hod., prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA • Akadémia vzdelávania, Sládkovičova 7 (za poštou Nitra 1) • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorok od 15.00 do 17.00 hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici I Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. v zasadačke pošty Poprad 2 (pri stanici ŽSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 20, Sídliisko III • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedeľu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každý pondelok od 17.00 do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILA-

TELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne centrum Dlhé Hony, ul.28. októbra 2/1168 • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostole), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdi- nov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA** KF Žilina • Dom Matice slovenskej, Hol- lého 11 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ (R))

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 7. december 2008 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA, aj iné odbory vítané. Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod. Info: Ladislav Hölc, Tr. SNP 48, 974 01 Banská Bystrica, ☎ 0905 964 471

➔ 7. december 2008 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE spojené s AUKCIOU, všetky zberateľské odbory, budova INGEO, Bytčická 16, ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

➔ 13. december 2008 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE filatelistov a numizmatikov, Kultúrny dom Dúbravka, Saratovská 2/A, 8.00 – 12.00 hod. Ing. Ľudovít Böhm ☎ 02/4320 5360.

➔ 13. december 2008 BRATISLAVA

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, mince, pohľadnice, bankovky, odznaky, vyznamenania, TK, etikety, vreckové kalendáre, pivové suveníry, filatelia. Stredisko kultúry BNM, Vajnorská 21, 8.00 – 15.00 hod. ☎ 02/4437 3763, 4437 2620.

➔ 14. december 2008 DOLNÝ KUBÍN

CELOŠTÁTNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, známky, mince, bankovky, TK, pohľadnice a iné, Mestské kultúrne stredisko, estrádna hala, od 7.00 hod. ☎ 0907 317 704

➔ 21. december 2008 LUČENEC

STRETNUTIE ZBERATELOV RÔZNYCH ODBOROV, Hotel Novohrad, od 8.00 do 12.00 hod. ☎ 0914 238 016.

➔ 11. január 2009 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, všetky zberateľské odbory, reštaurácia Kotva, Predmestská 71 (400 m od nového Tesca) ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

➔ 18. január 2009 DOLNÝ KUBÍN

STRETNUTIE ZBERATELOV VŠETKÝCH ODBOROV, MsKS estrádna sála od 6.00 do 13.00 hod. Info: ☎ 0904 317 704

INZERCIA

■ **FILATELIA CLUB** Dolný Ohaj (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk, www.filateloclub.host.sk Z-355

■ **KÚPIM** listiny s nalepenými alebo natlačenými kolkami. Najmä ktoré majú na koloch vytlačené roky 1919, 1925, 1938, 1939. Ako protihodnotu ponúkam i rozličné, najmä papierové zberateľské materiály. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice Z-356

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ.** www.filatelialbum.sk Z-357

■ **KÚPIM** doklady slovenskej poľnej pošty 1939 - 1945, lepšie položky dobre zaplatím. ☎ 0908 94 33 35 Z-358

■ **KÚPIM** staré pohľadnice Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto n/Váhom (Vágujhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. e-mail: kolesar.peter@post.sk, ☎ 0908 420 530 Z-359

■ **PREDÁM** známky a celiny, ZZ, CM: ČR, SR; ZSSR – celiny. Milan Halász, Ovručská 12, 040 22 Košice, e-mail: milanke@centrum.cz Z-360

■ **PRIJEM** výbery známok, celín a celistvostí celého sveta. Poštovné hradím. Platí trvale. Marián Neipl, Rastislavova 1164/2, 020 01 Púchov Z-361

■ **PREDÁM** staré pohľadnice a fotografie Hanušoviec nad Topľou (Hanušfalva, Hanusfalva aj Tapolyhanusfalva). Mgr. Štefan Socha, Štúrova 342, 094 31 Hanušovce nad Topľou, e-mail: socha.s@szm.sk Z-362

■ **PREDÁM** ★★ známky Slovensko 1993-1998 kompl. série, zľava na nominál 10-20% alebo výmením za známky ČR nominál za nominál. A. Pravdík, Sadová 1030, 686 05 Uh. Hradiště, Česká republika, ☎ +420 6088 29427 Z-363

■ **KÚPIM** slovenský a ČR malý skart. **PREDÁM** malý malý skart USA. ☎ 0915 13 11 46 Z-364

■ **PREDÁM** neúplné zbierky ★★ známok OSN, ZSSR, ☉ zbierku Poľska a ★★ známky ČR. Cena dohodou, možnosť výmeny za známky, mince, odznaky. Anton Liška, 919 08 Boleráz 263, ☎ 0911 515 986 Z-366

■ **HLADÁM** kontakty s filatelistami z okresov DS, KN, NZ, LC, RV, TV, KE. Lakits Attila, 7636 Pécs, Tildy Z. u. 25, e-mail: lakits.attila@gmail.com Z-367

■ **KÚPIM RN** s poradovým číslom 1, zmytý, aj na liste. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 01 Ružomberok, ☎ 0915 641 310 Z-368

■ **KÚPIM** série známok (★★) OSN vlajky 1997, 1998, 1999, 2001, 2007. ☎ 0905 608 263 Z-369

■ **HLADÁM** ★★ známky a iný filatelistický materiál na tému volejbal. Kúpim staré pohľadnice Humenného. Marián Halko, Laborecká 16, 066 01 Humenné Z-370

■ **HLADÁM** pohľadnice alebo fotografie sôch a pomníkov Štefánika: Nitra-Staré letisko, Spišská Nová Ves-nový pomník, Trebišov-nový pomník, Banská Bystrica-Sásová, Štefánikovo-pohľad na dedinu, Predmier- socha, Skalica-súčasná socha, Dunajská Lužná-pomník. Kúpim alebo výmením za iné so Štefánikovou sochou alebo pomníkom. Ján Maniaček st., Dlhá 56, 949 01 Nitra, ☎ 0377733 5060, 0907 340 929 Z-371

■ **PREDÁM** Nemecko Bl. 1, 5, 6 + územia Bund, Berlin, Saar, kolónie, staré štáty a pod. Rakúsko: Rotary, FIS 1. Maďarsko kameňotlač a mnohé iné. Postupne doplním vašu chybenku www.filatelialbum.sk Z-372

■ **PREDÁM** väčšie množstvo kinder-hračiek, kompletne kusy, série, postavičky, autá, skladačky, najradšej v celku. ☎ 055/7998765 večer Z-373

■ **VÝMENA ZNÁMOK** celý svet ★★ aj ☉. Ivan Blaha, 949 01 Nitra, Martinská dolina 103, ☎ 037/741 7510 Z-374

■ **PREDÁM** známky ★★, FDC, MK, celistvosti, motív olymp. hry a futbal, celý svet. Pošlem zoznam podľa kat. Michel. Všetko dobrá kvalita. Lad. Nemeček, Römerstr. D-77933 Lahr, Nemecko. Z-375

■ **KÚPIM** pohľadnice Stupavy a Mástu. Kontakt: stupava@stupava.com, ☎ 0903 936 829 Z-376

■ **PREDÁM** celofarebný katalóg pošt. známok, TL, H, CDV+COB, RUSKO 1992-2006 za 800 Sk. P. Šimek, 900 64 Suchohrad 267 Z-377

■ **KÚPIM, PREDÁM alebo VYMENÍM** ☉ známky Švajčiarska, ★★ Chorvátska. ☎ 02/ 4333 4797 Z-378

■ **PREDÁM** zbierku pamätných Ag mincí ČSR, ČSSR, ČSFR 1947-1992, 103 ks, v kvalite RL. Fr. Mazur, Kuzmányho 3, 040 01 Košice, ☎ 055/ 622 5635 Z-379

■ **PREDÁM** známky Poľska 1980-1989 nepečiatkované, 1 ks jedna koruna v počte 329 ks. Aj dohodou. ☎ 037/ 733 3902, 0907 065826 Z-381

■ **KÚPIM** maďarské a československé odznaky, vyznamenania, mince, bankovky; kúpim zbierky známok Maďarska. ☎ 0905 426 733 Z-382

■ **KÚPIM** alebo **VYMENÍM** staré pohľadnice a fotografie Trnavy (Nagyszombat, Tyrnau) a blízkeho okolia. ☎ 0905 965 523, info@dredos.sk Z-383

■ **KÚPIM (VYMENÍM)** bankovky SR od r. 1993, ktoré za sériovým písmenom v 8-číslí majú prvé číslice dve (alebo viac) nuly (z prvého milióna tlač). Za každú bankovku zaplatím + 10%. Zbieram obehové bankovky v priemernej, tzv. peňaženkovej kvalite: 20 Sk-1995B, 1999J, 2004S; 50 Sk-1995C, 1999C, 2005K; 100 Sk-1996D, 1999L; 200 Sk-1999E, 2002E, 2006E; 500 Sk-1996F, 200F, 2006F; 1000 Sk-1995G, 1997G, 2002P, 2005P. Marián Sýkora, 919 52 Dolné Dubové 188, ☎ 0903 517 307. Z-384

■ **PREDÁM** zviazané AL (Trojan) ČSR a ČR (rôzne ročníky, ☎ 0902 516 780 Z-385

■ **KÚPIM** prvú známku sveta (Black Penny). Ponuky a foto s opisom: marian_kovac@post.sk Z-386

■ **KÚPIM** staršie, aj obmedzene použiteľné 8- a 16-listové zásobníky A4 a A5 na známky. Poštovné uhradím. Ponuky s cenou: Karol Milan, M. Rázusa 42, 911 01 Trenčín, ☎ 0904 340 800, karol.milan@zoznam.sk Z-387

■ **PREDÁM** celé hárky ★★ známok: ČSR 363-375, 381, 403-407, 431-432. Slov.štát 25A, 31A, YD, 32YD, 38X, 41, 42D, 44X, Y, 46Z, 47, 48, 53, 56-58, 59-118, H119; L1-9; NV23-28; D13, 19, 21. ☎ 0904 350 099 (nie SMS), 02/5441 6728 ráno a večer. Z-388

■ **PREDÁM** známky a celiny šport ZSSR a Poľsko (staršie) a LOH celý svet. ☎ 036/622 7340 Z-339

■ **KÚPIM** použité, nepoškodené slovenské TK, dobíjacie kupóny, prepaid-karty a pod., na ktorých su už duálne spoločne vyznačené slovenské koruny aj eurá. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-340

■ **PREDÁM** cca 250 nepoužitých albumových listov Pofis, biele, bez textu a rámčeka po 3,10 Sk alebo 0,10 eura za ks alebo vcelku za 700 Sk (23 eur) + R-porto. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-341

■ **PREDÁM** nepoužité kompletne 200 ks hárky zn. Slov. štát N27 (1x) za 9 eur, N28 (2x) po 11 eur alebo vcelku všetko za 27 eur + R-porto. Hárky sú s príslušnými DCH preložené po 100 ks a samostatne zlepené. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-342

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➤ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

	Sk / €
Bielorusko 2008, Kvetý, 8	80,- / 2,65
Bielorusko 2008, Lesná zver, 5	70,- / 2,32
Bielorusko 2008, Európa – písanie listov, 2	70,- / 2,32
Bielorusko 2008, Štátne významenia, 2xPL (16 zn.)	420,- / 13,94
Bielorusko 2008, Erby, 3 zn.	55,- / 1,82
Cyprus 2008, LOH Peking, 4 zn.	80,- / 2,65
Cyprus 2008, Európa – písanie listov, 2 zn.	65,- / 2,15
Čína 2008, LOH Peking, 1 zn.	80,- / 2,65
Dahomé 1973, 10. výr. smrti J. F. Kenedyho, Bl. 22	120,- / 3,98
Dominica 1970, Apollo 11, Bl. 2	60,- / 1,99
Dominica 1995, Skončenie II. sv. vojny v Pacifiku, 1996-2001	190,- / 6,30
Dominica 1993, 200 r. prvého letu balónom, Bl. 244	99,- / 3,28
Egypt 1952, Narodeniny korunného princa, Bl. 7	75,- / 2,48
Egypt 1966, Výročie prvých známkov, Bl. 11	75,- / 2,48
Estónsko 2008, LOH Peking, 1 zn.	35,- / 1,16
Falkland isl. 1990, Lietadlá II. sv. vojny, Bl. 8	220,- / 7,30
Falkland isl. 1980, Hist. poštové pečiatky, 301-306	55,- / 1,82
Falkland isl. 1984, Ochrana prírody, Bl. 4	260,- / 8,63
Fernando Poo 1967, Deťom – flóra, 251-254	35,- / 1,16
Francúzsko 2008, Prehistorická fauna, H	145,- / 4,81
Fr. Antarktída 2008, Tuleň sloní, H	135,- / 4,48
Fr. Antarktída 2008, Morské vtáky, H	155,- / 5,14
Fr. Polynézia 2008, Morské živočíchy (4)	85,- / 2,82
Gabun 1962, Letectvo, Bl. 1	220,- / 7,30
Ghana 1961, Kráľovská návšteva, Bl. 6	140,- / 4,64
Ghana 1966, Boj proti hladu, Bl. 21	180,- / 5,97
Ghana 1974, Vianoce 74, Bl. 59	70,- / 2,32
Hong Kong 1995, Výstava známkov, Bl. 35	130,- / 4,31
Hong Kong 1997, Panoráma mesta, Bl. 38	140,- / 4,64
Hong Kong 2008, Panda veľká, 4 zn.	65,- / 2,15
Hong Kong 2008, Morské medúzy, 6 zn.	85,- / 2,82
Hong Kong 2008, Prírodné krásy, H	65,- / 2,15
Hong Kong 2008, Rok Potkana, 4 zn. + H	115,- / 3,81
Iľni 1955, Deň známky – Veverička, 154-156	35,- / 1,16

Iľni 1957, Deň známky – Šakal, 167-170 30,- / 0,99
Iľni 1959, Deťom – domáce zvieratá, 181-184 35,- / 1,16

Iľni 1968, Deťom – zverokruh, 262-264	35,- / 1,16
Irak 1966, Arabská futbalová liga, Bl. 9	99,- / 3,28
Kamerun 1972, LOH Mnichov, Bl. 9	130,- / 4,31
Kazachstan 2008, Jelene, 2 zn.	110,- / 3,65
spoločné vyd. s Moldavskom	98,- / 3,25
Kazachstan 2008, LOH Peking, 2 zn.	230,- / 7,63
Kirgistan 2008, LOH Peking, 4 zn.	230,- / 7,63
Kongo (Brazzaville) 1969, Priemysel – cementáreň, Bl. 5	60,- / 1,99
Kongo (Kinshasa) 1967, Expo Montreal, Bl. 13	80,- / 2,65
Kórea 2007, Praveké fosílie, 4 zn.	120,- / 3,98
Kuba 2008, Vlaky, stanice, 6 + H	149,- / 4,94
Kuba 2008, OH Peking, 4 zn.	95,- / 3,15
Kuba 2008, Ulitníky, 6 + H	195,- / 6,47

Kuba 2008, Paleolit – človek a fauna, 6+H	180,- / 5,97
Kuba 2008, Fauna v ZOO, 6+H	180,- / 5,97
Litva 2008, WWF – Coracias garrulus, 4 zn.	90,- / 2,98
Litva 2008, WWF – Coracias garrulus, Bl.	99,- / 3,28
Lotyšsko 2008, Huby, 2 zn.	68,- / 2,25
Lotyšsko 2008, Ochr. prírody, 2 zn.	85,- / 2,82
Madagaskar 1962, Zaujímavosti ostrova, Bl. 2	120,- / 3,98
Madagaskar 1976, Sonda Viking, Bl. 15	120,- / 3,98
Maledívy 1969, Prvý človek na mesiaci, Bl. 10	70,- / 2,32
Mali 1964, Prezident USA J. F. Kennedy, 91	50,- / 1,65
Malta 1965, Výplatné – história krajiny, 301-319+412, 413	540,- / 17,92
Moldavsko 2008, Ochrana prírody, 3 zn.	60,- / 1,99
Moldavsko 2008, Ochrana prírody, Bl.	70,- / 2,32
Moldavsko 2008, Jelene, 2 zn.	55,- / 1,82
Niger 1963, Pestovanie arašidov, Bl. 1	160,- / 5,31
Niger 1976, ZOH Innsbruck, Bl. 12	110,- / 3,65
Nová Kaledónia 2007, Svet vtákov (3)	135,- / 4,48
Nová Kaledónia 2008, Morské čajky (3)	190,- / 6,30
Rep. Centrafricaine 1972, LOH Mnichov, Bl. 6	100,- / 3,31
Rio Muni 1960, Deťom – flóra, 10-13	40,- / 1,32

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Rio Muni 1960, Deň známky – Juan de Ribera, 14-17	40,- / 1,32
Rio Muni 1961, Deťom – fauna, 18-20	30,- / 0,99
Rio Muni 1961, Generál Franco, 21-24	40,- / 1,32
Rio Muni 1961, Deň známky – afr. umenie, 25-28	40,- / 1,32
Rio Muni 1962, Deťom – folklór, 29-31	30,- / 0,99
Rio Muni 1962, Deň známky – fauna, 32-34	30,- / 0,99
Rio Muni 1963, Deťom – páter Joaquin Juanola, 37-39	30,- / 0,99
Rio Muni 1967, Deň známky – fauna, 80-82	30,- / 0,99
Rusko 2008, Hist. stavby, 2 +K	60,- / 1,99
Rwanda 1973, 500 r. nar. N. Koperníka, Bl. 37	90,- / 2,98
Rwanda 1975, Umenie – Velazquez, Murillo, Lopez, 4 Bl.	240,- / 7,96
Rwanda 1977, Umenie – to isté, ale so zlatou prítlačou ESPAMER 77, 4 Bl.	320,- / 10,62
Senegal 1972, Tradičný strunový nástroj, Bl. 9	90,- / 2,98
S. Tomé e Príncipe 1979, 100 r. úmrtia R. Hilla Vzducholod Graf Zeppelin nad pobrežím	195,- / 6,47
Španielska Guinea 1955, 100 r. Apoštolskej pref., 309-311	30,- / 0,99
Španielska Guinea 1959, Deň známky – Cyklistika, 360-362	30,- / 0,99
Španielska Sahara 1964, Deň známky – Veverička, 267-269	50,- / 1,65
Taiwan 1968, 90 r. čínskej známky, Bl. 14	160,- / 5,97
Taiwan 2008, Mačky a psi I., 4 zn.	60,- / 1,99
Taiwan 2008, Mačky a psi II., 4 zn.	60,- / 1,99
Taiwan 2008, Vtáky – Spevavce, 4 zn.	60,- / 1,99
Taliansko 2008, Európa – písanie listov, 2 zn.	55,- / 1,82
Tadžikistan 2008, OH Peking 4 zn.	230,- / 7,63
Togo 1969, Apollo 11, Bl. 40	200,- / 6,63
Tunis 1976, Nástenné hist. mozaiky, Bl. 13	130,- / 4,31
Ukrajina 2008, Lokomotívy IV., 4 zn.	65,- / 2,15
Ukrajina 2008, 90 r. prvej známky, 2 Bl.	145,- / 4,81
Ukrajina 2008, Ludové rozprávky a pesničky, 2 zn.	45,- / 1,49
Ukrajina 2008, Ukrajinsko-švédske zmluvy, 17. a 18. st, 1 zn.	15,- / 0,49
Ukrajina 2008, Ukrajinsko-švédske zmluvy, 17. a 18. st, 1 PL	120,- / 3,98
Ukrajina 2008, 900 r. Michailovského chrámu, H	45,- / 1,49
Ukrajina 2008, Zručnosť starých majstrov zlatníkov, 2 zn.	66,- / 2,19
Venezuela 1981, Hist. dopr. prostriedky I., 2175-78	50,- / 1,65
Venezuela 1982, Hist. dopr. prostriedky II., 2224-27	80,- / 2,65
Wallis et Futuna 2008, Ochrana prírody, H	160,- / 5,31
Wallis et Futuna 2008, Ochrana prírody, 1zn.	140,- / 4,64

Anglické kolónie ★★ Korunovácia anglickej kráľovnej Alžbety II v roku 1953.

(Číslovanie podľa katalógu Michel)

		Sk / €
Aden – Quaiti	28	15,- / 0,49
Aden – Kathiri	28	45,- / 1,49
Antigua	100	25,- / 0,82
Ascension	61	60,- / 1,99
Basutoland	45	25,- / 0,82
Bechuanaland	128	12,- / 0,39
Bermuda	129	18,- / 0,59
Br. Guiana	198	10,- / 0,33
Br. Solomon Isl.	80	57,- / 1,89

Cayman Isl.	151	10,- / 0,33
Cyprus	163	30,- / 0,99
Dominica	137	10,- / 0,33
Falkland Isl.	116	36,- / 1,19
Falkland Isl. Dep.	18	60,- / 1,99
Gambia	147	20,- / 0,66
Gibraltar	133	20,- / 0,66
Gilbert & Ellice Isl.	58	45,- / 1,49
Hong Kong	177	225,- / 7,46

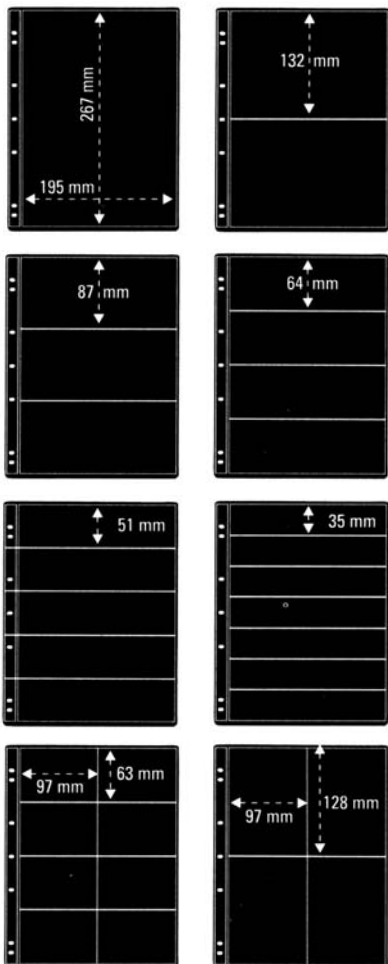
Kenya, Uganda & Tanganyika	90	10,- / 0,33
Leeward Isl.	116	12,- / 0,39
Mauritius	249	27,- / 0,89
Malta	232	15,- / 0,49
Montserrat	128	10,- / 0,33
Nigeria	70	18,- / 0,59
St. Helena	122	42,- / 1,39
St. Christopher	112	10,- / 0,33
St. Lucia	145	20,- / 0,66
Swaziland	54	10,- / 0,33
Virgin Isl.	110	12,- / 0,39

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Listy do krúžkového zakladača zn. PRINZ

z čiernej plastickej fólie s rôznym počtom riadkov (1 – 7), s celošírkovými priesvitnými okienkami na vkladanie poštových známok a s delenými okienkami na zasúvanie telefonných kariet a poštových lístkov.
Využitelná plocha 195 x 267 mm.

Cena za 1 ks ľubovoľného vyhotovenia **26 Sk / 0,86 €**

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač 285 Sk / 9,46 €

Kazeta 295 Sk / 9,79 €

Cena za komplet 550 Sk / 18,25 €

Názov krajiny (samolepka) 25 Sk / 0,82 €

NOVINKA

Provizórne vydania Ukrajiny 1992-1999, Katalóg známok a príručka, 480 str. , v ruštine 995 Sk / 33 €

Perové dosky

Originál Schaubek (modré, vínovočervené)

– použité, zachovalé á 860,- / 28,54 €

Bez nápisu Schaubek (modré, vínovočervené,

zelené, čierne) – nové á 650,- / 21,57 €

Monografie čs. známok

č. 3 Výplatné známky 1923-1939 250,- / 8,29 €

č. 4 Letecké, novinové, dopl. 1918-1939 230,- / 7,63 €

č. 9 FDC ČSR 1947-1992 bez PT 430,- / 14,27 €

O. Földeš: Slovensko 1939 – 1945, špecializovaný

katalóg známok a celín 390 Sk / 12,94 €

Príloha: číslovaná PT so známkou z hárčeka Detom

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,- / 1,92 €
Roky 1995-1996	68,- / 2,25 €
Roky 1997-1998	58,- / 1,92 €
Rok 1999	29,- / 0,96 €
Roky 2000-2001	58,- / 1,92 €
Rok 2002	44,- / 1,46 €
Rok 2003	58,- / 1,92 €
Rok 2004	38,- / 1,26 €
Rok 2005	44,- / 1,46 €
Rok 2006	44,- / 1,46 €
Rok 2007	48,- / 1,59 €

Zostava všetkých 11 ks katalógov len za 470,- / 15,60 €

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo
1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,- / 0,59 €

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko
1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami: www.zberatel.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. - Rákocziho 1703-1711	195,- / 6,47 €
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie	265,- / 8,79 €
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II. doplnené vydanie 2001)	235,- / 7,80 €
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80)	250,- / 8,29 €
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792	240,- / 7,96 €
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,- / 6,14 €
Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848), 2006	185,- / 6,14 €
Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) nové vydanie r. 2006	325,- / 10,78 €
Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705)	330,- / 10,95 €

Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92, ČR+SR 1993-2007	365,- / 12,11 €
Kol. autorov: Mince Františka II., 1792-1835	195,- / 6,47 €
Euro-Katalog, mince a bankovky 2008, Leuchtturm 2008	260,- / 8,63 €

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	á 5,- / 0,16 €
- bez nápisu	á 4,- / 0,13 €
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis)	á 4,- / 0,13 €

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,- / 16,26 €
30-listový	780,- / 25,90 €

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty	360,- / 11,95 €
A4, 8-listový, biele listy, bez loga	180,- / 5,97 €

Havidky čierne, šírka 30, 32, 38, 40, 44, 52,	
55, 58, 60, 70, 85, 90 mm - balíček	60,- / 1,99 €

Havidky čierne na PL:

ležaté, veľkosť 180x120 mm	- ks	15,- / 0,49 €
stožaté, veľkosť 120x180 mm	- ks	15,- / 0,49 €
ležaté, veľkosť 180x120 mm	- ks	15,- / 0,49 €
stožaté, veľkosť 120x180 mm	- ks	15,- / 0,49 €

Havidky biele na PL:

ležaté, veľkosť 175x120 mm	- ks	15,- / 0,49 €
stožaté, veľkosť 120x175 mm	- ks	15,- / 0,49 €
stožaté, veľkosť 135x185 mm	- ks	19,- / 0,63 €
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks	19,- / 0,63 €

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-19,- / 12,11 €

Náhradné listy

12-okienkové 55x53 mm	- 1 list	30,- / 0,99 €
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list	33,- / 1,09 €
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list	35,- / 1,16 €

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie,
vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora
a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 390,- / 12,94 €

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus	85,- / 2,82 €
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá	155,- / 5,14 €
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm	260,- / 8,63 €
Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005 alebo na www.zberatel.com	

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 64,- / 2,12 €

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,- / 0,49 €

PONUKA ALBUMOVÝCH LISTOV

SLOVENSKO		Sk/€	
Rok	I. časť		II. časť
	BZ	Z	
1993	19,-/0,63	75,-/2,48	32,-/1,06 120,-/3,98
1994	19,-/0,63	75,-/2,48	48,-/1,59 185,-/6,14
1995	22,-/0,73	75,-/2,48	48,-/1,59 175,-/5,80
1996	22,-/0,73	75,-/2,48	54,-/1,79 195,-/6,47
1997	22,-/0,73	75,-/2,48	53,-/1,75 220,-/7,30
1998	22,-/0,73	75,-/2,48	53,-/1,75 220,-/7,30
1999	21,-/0,69	75,-/2,48	59,-/1,95 245,-/8,13
2000	17,-/0,56	65,-/2,15	48,-/1,59 185,-/6,14
2001	32,-/1,06	95,-/3,15	48,-/1,59 215,-/7,13
2002	22,-/0,73	75,-/2,48	75,-/2,48 285,-/9,46
2003	28,-/0,92	85,-/2,82	80,-/2,65 305,-/10,12
2004	17,-/0,56	65,-/2,15	53,-/1,75 220,-/7,30
2005	18,-/0,59	68,-/2,25	65,-/2,15 245,-/8,13
2006	21,-/0,69	69,-/2,29	68,-/2,25 252,-/8,36
2007	34,-/1,12	110,-/3,65	54,-/1,79 165,-/5,47
I.časť : základné známky a hárčky,			
II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčiekov			
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !			
Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).			
Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!			

SLOVENSKO 1939-1945		Sk/€	
základný rad, 17 listov			
BZ	135,-/4,48	Z	425,-/14,10

PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA			
1939-1945			
Sk/€			
základný rad, 12 listov			
BZ	95,-/2,15	Z	320,-/10,62

ČESKOSLOVENSKO 1918-1939			
základný rad, 32 listov			Sk/€
BZ	256,-/8,49	Z	800,-/26,55
Letecké, Novinové, Doplatné, SO... základný rad			
BZ	112,-/3,71	Z	350,-/11,61

Čisté albumové listy A4 s nápisom	
Československo, Slovensko, Slovensko 1939-1945, Protektorát Čechy a Morava 1939-1945, Československo 1919-1939 Česká republika	
kus 5,-/0,16	

ČESKOSLOVENSKO		Sk/€	
Rok	I. časť		II. časť
	BZ	Z	
1945	48,-/1,59	180,-/5,97	18,-/0,59 30,-/0,99
1946	16,-/0,53	55,-/1,82	8,-/0,26 30,-/0,99
1947	16,-/0,53	55,-/1,82	32,-/1,06 115,-/3,81
1948	32,-/1,06	110,-/3,65	48,-/1,59 165,-/5,47
1949	24,-/0,79	80,-/2,65	16,-/0,53 65,-/2,15
1950	32,-/1,06	115,-/3,81	- -
1951	32,-/1,06	110,-/3,65	- -
1952	56,-/1,85	190,-/6,30	- -
1953	48,-/1,59	170,-/5,64	- -
1954	34,-/1,12	115,-/3,81	- -
1955	48,-/1,59	170,-/5,64	- -
1956	32,-/1,06	110,-/3,65	- -
1957	40,-/1,32	140,-/4,64	16,-/0,53 50,-/1,65
1958	40,-/1,32	135,-/4,48	16,-/0,53 50,-/1,65
1959	42,-/1,39	140,-/4,64	- -
1960	48,-/1,59	165,-/5,47	- -
1961	56,-/1,85	175,-/5,80	- -
1962	48,-/1,59	170,-/5,64	16,-/0,63 55,-/1,82
1963	48,-/1,59	160,-/5,31	- -
1964	48,-/1,59	160,-/5,31	- -
1965	65,-/2,15	225,-/7,46	- -
1966	65,-/2,15	215,-/7,13	- -
1967	55,-/1,82	195,-/6,47	50,-/1,65 170,-/5,64
1968	75,-/2,48	260,-/8,63	110,-/3,65 350,-/11,61
1969	52,-/1,72	195,-/6,47	80,-/2,65 280,-/9,29
1970	56,-/1,85	195,-/6,47	120,-/3,98 390,-/12,94
1971	48,-/1,59	170,-/5,64	80,-/2,65 280,-/9,29
1972	56,-/1,85	195,-/6,47	65,-/2,15 235,-/7,80
1973	48,-/1,59	150,-/4,97	105,-/3,48 350,-/11,61
1974	56,-/1,85	195,-/6,47	182,-/6,04 575,-/19,08
1975	56,-/1,85	195,-/6,47	190,-/6,30 595,-/19,75
1976	45,-/1,49	150,-/4,97	60,-/1,99 210,-/6,97
1977	55,-/1,82	210,-/6,97	195,-/6,47 650,-/21,57
1978	60,-/1,99	235,-/7,80	75,-/2,48 235,-/7,80
1979	45,-/1,49	155,-/5,14	95,-/3,15 325,-/10,78
1980	55,-/1,82	195,-/6,47	80,-/2,65 255,-/8,46
1981	55,-/1,82	195,-/6,47	85,-/2,82 275,-/9,12
1982	70,-/2,32	255,-/8,46	85,-/2,82 295,-/9,79
1983	50,-/1,65	195,-/6,47	85,-/2,82 275,-/9,12
1984	50,-/1,65	190,-/6,30	95,-/3,15 325,-/10,78
1985	56,-/1,85	195,-/6,47	80,-/2,65 255,-/8,46
1986	45,-/1,49	150,-/4,97	105,-/3,48 350,-/11,61
1987	45,-/1,49	155,-/5,14	120,-/3,98 395,-/13,11
1988	65,-/2,15	235,-/7,80	90,-/2,98 310,-/10,29
1989	45,-/1,49	150,-/4,97	45,-/1,49 175,-/5,80
1990	34,-/1,12	125,-/4,14	58,-/1,92 205,-/6,80
1991	24,-/0,79	85,-/2,82	80,-/2,65 255,-/8,46
1992	24,-/0,79	85,-/2,82	46,-/0,65 175,-/5,80
L,D,N	104,-/3,45	325,-/10,78	88,-/2,92 275,-/9,12

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str. 40 – 41)

CHRISTMAS 1974

DECEMBROVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

